

www.e-rara.ch

**Appendix problematum D. Joachimi Camerarii, Varias et diversas
quaestiones morales, naturales, mathematicas, poëticas et
mythologicas complectens**

Camerarius, Joachim

[Genève], 1596

Bibliothèque de Genève

Shelf Mark: Cd 8 (3)

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-6792>

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

APPENDIX

PROBLEMA-

TVM D. IOACH.

CAMERARII,

VARIAS ET DIVERSAS QUÆ-
STIONES MORALES, NATV-
rales, mathematicas, poëticas &
mythologicas complectens.

Apud Hieron. Comelinum.]

CIO. IO. XCVI.

APPENDIX

PROBLEMA

TVM D. IOACH.

CAMBRARII

IN VARIO ET DIVERSIS QVAESTIONIBUS
MORALIBUS, NATV-
RALIBUS, & POLITICIS
SOLVENDIS, ET
ALIISSQVE REBUS
MAGNIBUS, ET
MINORIBUS, TRACTATIS

1777

Apud-Hieron. Cornelium
MDCCLXXVII

PROBLEMA- TVM D. IOACH.

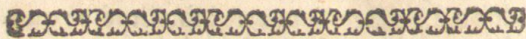
CAMERARII.

55

DUPLICES sunt res de quibus quaeritur. Aut enim certa est harum scientia atq; cognitio, quam Graeci θεωρησιν vocant: aut veri similitudinem, quod πιθανόν dicitur, complectuntur. Prius genus habet ὁμοιότητων & ἀποδείξεων: Posterius σοφισμῶν, quæ sunt coniecturæ & comparationes. In illo sunt ea, quorum causæ firmæ sunt: vt bis duo esse quatuor, & bis quatuor octo. Et quæ de indubitatis rationibus atq; notitiis concluduntur: vt διάμετρον ἑῷ ἀσύμμετρον. In hoc non sunt tam certæ & indubitata conclusiones, sed similitudine quadam & collatione plurium id de quo quaeritur, constituunt: & ad quandam veritatem per vestigia & signa & argumenta peruenitur, δι' ἐπισημασμάτων τε καὶ ἐπιχειρημάτων παντοίων, quales sunt Dialecticæ & Rhetoricæ disputationes, quæ non de certa & confirmata re, sed de consentientibus & probatis rationibus deducuntur. Etsi autem hæc via quasi latius patet, & non est directa ad certum finem de certo initio: tamen hac ad initii & fontis, id est causarum cōfirmationem contendendi solet. Est autem hæc via ἡ ἐπισημασμάτων, quibus scimus

ἀρχὰς probari, non Syllogismis. Quod autem dicitur, esse alias quæstiones cognitionis, alias actionis, hoc materia distinguitur, in qua versatur omnis quæstio. Aut enim disputatur de iis quæ sola scientia continentur, vt animum esse immortalem: Aut de iis quorum actio est aliqua, vt gubernationis Reipub. cōiugii, professionis bonarum artium, &c.

Quare, si sunt certæ causæ seu definita principia, omnium rerum tantopere iudicia sententiæq; discrepant? An sunt causæ verò certæ & definita principia omnium rerum? Neque ea, quam Epicurus in diuiduis corporibus Democriti quasi architectatur declinationem, admittenda est. Hoc enim efficitur, vt nullius euentus alia quàm fortuita & inexplicabilis causa reddi possit.

ETHICA.

I.

QVÆ est Nemesis, & quæ simulacri illius cū norma & frenis significatio? Vt ἀδὴ & δίκη & alias res εὐδωλοποιουῦτες Græci numina fecerunt, sic & Nemesein, nihil aliud significante verbo quàm iustam indignationem & iram & animaduersionem numinis diuini. Herodotus κλειοῖ. ἔλαβε ἐκ θεῶν νέμεσις μεγάλη κροῖσον. Et apud Halicarnasseum inquit Romulus: ἡμεῖς ὅ

πολλῶν

πολλῶν ἕνεκα ἐγνώκαμεθ' μετρία χεῖρα δαυ γνώμη
 πρὸς αὐτοῦς, θεῶν τε νέμεσι ὑφορώμενοι, πλὴν ἅπασι
 τοῖς ὑπερόρκοις ἐνισαμένω, καὶ ἀνθρώπων φθόνον δε-
 διότες. Ait, se erga victos multis de causis mo-
 derationem vsurpare velle, cū reuerentem
 numen diuinum, & animaduersionem illius
 timidè considerantem, quæ obstare solet o-
 mnibus tumore superbiæ elatis, tum pertime-
 scentem hominum inuidiam. Effinxerunt au-
 tem simulacrum hac forma muliebri, femina
 tenentis vna manu normam, altera frenos.
 Quam autem normam voco, Græci πῆχυνο
 minarunt, organi nomen mensuræ fabrilis,
 quem cubitum quoq; poteramus dicere. Hanc
 effigiem epigramma exprimit Græcum, quod
 adscripsimus:

ἢ νέμεσις προλέγω τῷ πῆχεϊ τῷ τε χαλινῷ,
 μήτ' ἄμετρον τι ποιεῖν, μήτ' ἀχάλινα λέγειν.
 Hoc Nemesis iubeo mensura, atq; hoc ego
 frenis,

Factaq; habere modum, didtaq; frena pati.

De hac simulacri effigie Synesius elegantes
 versus retulit in Epistola ad fratrem scripta:

λήθησ' ἢ παρ' οὐδα βαινεις,
 γαυρέμδρον αὐχένα κλίνεις,
 ὑπὸ πῆχυ αἰεὶ βιοτῶν κρατεῖς.

Quæ ira reddidimus:

*Vestigia per tacita intras,
 Et colla superba retorques,
 Vitam ὄ cubito semper premis.*

Et Catulli est hoc:

Ne pœnas Nemesis reposcat à te.

Est grauis Dea; ladere hanc caueo.

Hinc prouerbiū natum: νέμεσις ὡς ἡ πόδι α
 Καί, ver: id est, E vestigio accedit Nemesis: quo
 significatur quòd superbi animi exultatio &
 iniustitiæ atq; violentiæ impetus affeclam ha-
 beant animaduersionem numinis diuini, &
 huius vindicem iram. De huius igitur simula-
 cri tali figura hæctenus. Pausanias alterum de-
 scripsit Rhamnūsiū, opus Phidiæ elaboratū
 de Pario marmore à Persis aduecto, vt certò
 præsumptæ victoriæ trophæum statueretur:
 de quo & Græcum & Latinum Ausonii Epi-
 gramma extat. Erat hoc cum corona insigni
 ceruis & victoriis paruulis: præferente vna ma-
 nu ramum arboris mali, altera pateram cum
 Æthiopicis: quod ille auctor negat se intelli-
 gere quid sibi velit. Nominarunt autem istam
 Deam, id est diuinam animaduersionem, ἀν-
 θρώποις ὕβρισις ἀπαραίτητον μάστιγα, Rhamnu-
 siam à loco quo consecrata esset, & Adraffiam,
 siue ab Adraffo secundum diuulgatos versus
 Antimachi, seu potius quòd sperandum non
 sit, superbiæ & insolentiæ atque improbitatis
 contemptum & fastidium iustas diuinæ ani-
 maduersionis pœnas posse effugere. Quod e-
 nim vitari nequit declinando, id ἀδρασον est
 Græcis: significante nomine etiam illud, quod
 neque ad agendum suscipi debeat, neque per-
 fici posse videatur.

II.

Qua de causa fieri credendum, vt in sermo-
 ne hominum communi, præsertim ali-
 qua

qua affectione commotis animis plus aut minus plerumq; dicatur quàm verum est? Hanc Græci υπερβολῶν & ἄλλειψιν vocant: quæ in vtramque partem superant medium, quo scilicet virtus continetur. Quem vituperare volumus vt negligentem, eum dicimus esse inertem & futilem: stolidiorem autem paulò, trūcum & stipitem. Quem laudare vt ingeniosum, eius diuinam indolē prædicamus. Quod fortè excidit, eius seipsum sceleratè oblitum aliquis ait. Cuius cogitando opportunè est recordatus, id sibi diuinitus in mentem venisse dicit: vt seruulus in Mostellaria de mendacio etiam asserit, diuinitus illud subiici. Quod Dii (inquit) dicunt, rectum est dicere. Quod alicui est molestum, eo se enecari memorat. Paululum læsus est quispiam: exclamat illicò vt ille in Comœdia senex:

En vnquam cuiquam contumeliosus

Audistis factam iniuriam quàm hæc est mihi?

Et petit in Comœdia muliercula vt possit viva abire. Qui in lætitia exultat, sibi immortalitatem partam, & se in cælo esse narrat. Cibus apponitur torridus: clamat statim aliquis, combustum esse. Plusculū salis aspersum fuit, salem merum appositum vociferantur. Quem festinare volumus, eum volare iubemus: Quē tardiùs ingredi insimulamus, eum testudinem esse, testudineo gradu vti dicimus. Quod parui momenti esse perhibemus, id nihil; quem contemnimus, infra omnes homines esse dicimus. Iam ironiæ vsitatissimæ sunt, Salue bo-

ne vir, columen familiae. Et apud Plautum: Bonè vir, lepidum mancipium. I sequere Italiam. Denique his figuris loquendi omnium oratio referta est. At cur non malunt simplice sermone & recto, quàm mutato & cõtorto vti? Aut cur non potiùs verum simpliciter proferunt, quàm falsi ambages comminiscantur? An est ista leuitas animi vulgaris, & mentis atq; rationis in plerisque inchoatio, non perfectio? Vt enim homo naturaliter intelligit & ratiocinatur: ita cognitionis & scientiæ copia & ratio præclara atque absoluta, qui est λόγος σαφὲς αἶος καὶ τέλειος, doctrina atq; studio comparatur. Est autem sapientum & honestorum, qui φρόνιμοι sunt atque ὀπρειαῖς, vt animus sedatior ac prudentior cogitatio, sic oratio quoque minùs vaga & magis attendita. Quod ita esse in his perturbationes quoq; declarant, quibus quum quasi de gradu deiiciuntur, neq; fit neque dicitur eodem modo quicquam; sed omnia imperitis & promiscuæ turbæ similia sunt. Vnde patet, Naturam nõ procreare præstantiam & virtutem hominis, sed ad hanc præparatum animum illius studio diligentiaq; tribuere, vt si velit anniti, peruenire ad decus & laudem possit tam constante sententia quàm oratione vera, quàm etiam actionibus congruentibus excellentiæ humanæ. Sed quare nõ omnes huc tendunt? quum iste finis sit, & hoc vltimum, in quo est felicitas, quæ ab omnibus vt bonum vel etiam optimum expetitur. Hanc quæstionem & antea attigimus, & tractasse plerosque

plerosque omnes sapientes veteres scimus: neque hoc loco placet denuò commouere. De eo autem quod propositum fuit, reddita causa videtur, leuitas animi humani procliuis ad vitiosa, & inconstantis atque immoderati: Id quod sermonis talis, qui à vero recedit, errore indicatur. Huius autem deprauationis alia scilicet causa iam quærenda. Quod quum longiorem disputationem desideret, & eiusmodi sit, vt alterius quæstionis appendix esse non debeat, neque faciliè explicari possit, à nobis attentari oportere non putamus. Consideret autem quisque ipse, nam & digna res consideratione & operæ pretium est, hac quoque in parte sese cognoscere.

III.

Quare leuibus animis præditi & vani sunt loquaces, & sæpenumero facundi; contra autem graues & constantes minùs verbosi, non etiam nunquam facultate dicendi carentes? qui πολυώσιαν μᾶλλον ἢ πολυλογία ἀσκήσιν, vt ait Plato. Et Homerus de Menelao:

παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως, ἐπεὶ ἔ' πολύμυθος.

Ennius: verborum vir paucorum. Secundum Hippolyti apud Euripidem versus:

Diuisa res est, inter & doctos viros,

Qui futilesq; habentur & nullo loco.

Dicendo apud vulgus hi plurimum valent:

In turba & istorum est venusta oratio.

Fecimus autem ex Græcis verbis paucis elegantissimis plures versus latinos qualescumq;

An quemadmodum vasa inania tinniunt, solida non item: ita accidit vt sonitus strepitusq; verborum in minùs sapientibus sit grandior. Vnde & inanium isti generi nomen tribuitur. Sed hoc λογικώτερον scilicet dici videtur & causa certior exquirenda ac propior: quæ fortasse ab hoc versu Sophocleo non malè deduci possit:

Diuerfa sunt hæc, multum & aptè dicere.

An omnia in vanitate dilatantur & effluunt, & species semper est ambitiosa, vt in cultu & victu: itaque & in mentis & cogitationis leuitate verborum copia abundantior vsurpatur.

IIII.

Æne. xi.
Referri potest hoc problema ad Ety-mologias infra.

FVtile quid significat, & vnde factū? An est, secundum Seruiū, futilis vas ore lato, fundo angusto, quo olim vsi fuere in sacris Vestæ, quod non posset consistere. Vnde instabilis animo, & vt ait idem auctor, homo commissa non retinens, futilis dicitur? An si illud de vase verum est, vtrumque à verbo fatio est: vnde effutio, quod commotionis & κινήσεως significationem habet, vt tam vasis illa facies, quàm hominis leuitas significetur.

E.

ΠΩς εἶρηται ὑπὸ πλάτωνος, ὅτι παρὰ ζῆλον μὴ δὲ κατὰ αὐτὸ καλὴ ἢ ἀγαθὴ, ἀλλ' ὡς ἀνὴρ παρὰ χθῆ; ἢ ἕξει τῆς ἰσχυροῦς σκευῆς τινὲ καὶ φιλολόγῳ ὅτι μελεῖα ἐξέτασαι διαποροῦντα καὶ ὀπισθοπορεύον ὅπως εἶρηται; ἢ ἴσως παρὰ ζῆλον ἐν ἄρ' αὐτῆα αὐτῆ

αὐτὴ καὶ αὐτὴ καλὴ ἢ θυανλίον ἀγχαρά, κὶ ἀπόλυ-
 τόν τι σημαγνόμηνον ἔχει ἔδέν. τῆν γὰρ παρὰ τὸ μένον
 πᾶντως ἢ παρὰ τῆς. παρὰ τῆς ἢ ἀπλῶς ἐδὲ ὅτι ἐν, ἀλλ'
 ἀνάγκη παρὰ τῆς εἶναι κὶ τρόπον τινά. ἐστὶ ἢ τῆν παρὰ
 ξειων παρομρετικῶν ἐσῶν, κὶ δὲ τῆς ἔτε ἴσως παντά-
 πασιν ἀλόγοις ἔτε ἀτελὲς ἔχουσι τὸ λογικὸν παρομρετικῶ-
 σῶν, ἀδύνατον παρὰ τῆς εἶναι τι ἀδύνατον, τὰ ἢ ἐκ
 παρομρετικῶν ἢ διανοίας παρὰ τῆς εἶναι δὴ ἵλον ὅτι παρὰ τῆς
 τεταί πῶς, τεταί, καὶ ὅποῖον ἂν τύχη τρόπον. τὸ
 ἢ ποῖον ἐνθυμοῖ τῶν εἶ κὶ καλῶς, ἢ κακῶς κὶ φαύλως
 οὐκ εἶναι. ὁ πλάτων τίνων ἢ θυανλογῶν τίνων γνώμην
 ἐτῶ διασκευαῖα εἶναι δόξειεν ἂν, ὡς ἐν εἰρησῆ ἔτε-
 ρον, ἢ περὶ ὅτι πᾶσα παρὰ τῆς παρὰ τῆς εἶναι τε πως κὶ ἐστὶ
 καλὴ ἢ ἀγχαρά. ἢ τῆς ὅτι κὶ τῶν διότι σύγχυσι τῆς ἢ ἐκῶν
 ἢ μὴ ἐνθυμῶν ἐποικῆ, τῆς λέγων, ὅτι πᾶσα
 παρὰ τῆς ἐπεὶ ἢ ποῖον τινὲς τρόπον παρὰ τῆς, τῆς ἢ παρὰ
 τῆς εἶναι οἶδε μόνον ἴσως, εἶ κὶ καλῶς κὶ σπου-
 δαίως κὶ ὀπεικῶς, ἴσως, τε κακῶς κὶ ἀγχαρῶς κὶ μοχθη-
 ρῶς κὶ φαύλως, δὲ τῆς ἄρα πᾶσα παρὰ τῆς εἶναι
 παρὰ τῆς εἶναι ἑτέρω τρόπον ἐτῶ πῶς ἀπέβη καλὴ ἢ
 ἀγχαρά, ἐδέποτε χωριζομένη τῆς αὐτῆς ποιότητος ἢ ἄλλο
 τι παρὰ αὐτῆς γηνομένη, εἶ μὴ ἄρα λόγῳ κὶ μὴ παρὰ
 γματι, ἀλλὰ πῶς ἐστὶ παρὰ τῆς ἐτῶς ἂν εἶναι

V.

Quomodo à Platone dictum est, Nullam
 actionem, si per se spectetur, honestam
 aut turpem esse, sed prout exercetur? An licet
 sapientissimorum hominum studiosa & erudi-
 ta quadam diligentia examinare hoc dubitan-
 do & attentè considerando, quemadmodum
 dictum sit? Actio igitur vnaquævis non sta-
 tim

tim ipsa per se honesta aut contra turpis est, neque absolutum quoddam significatum habet vllum. Est enim omnis actio eorum quæ aguntur. Nihil autem rerum omnium absolute agitur, sed necesse est vt modo quodam fiat. Ad hæc quoniam actiones à libera voluntatis electione pendent, ideóque nec iis conueniât qui omni prorsus ratione carent, neque iis qui adhuc imperfectam eam facultatem habent: fieri nequit vt aliquid sine mentis agitatione ratiocinationeq; agatur. Iam quæ ex animi proposito & præcedente ratiocinatione aguntur, ea manifestum est agi modo quodam, hoc est qualitercumque demum agantur. Qualitas porrò hîc bonitate honestateq; vel vitiositate & turpitudine definitur. Plato igitur aut idem bis dicendo ad hunc modum conformasse videtur sententiam, vt nihil aliud dicatur quàm hoc, Omnem actionem exerceri modo quodam, & vel honestam esse vel turpem: Aut confudisse inter se, siue sciens ac prudens siue per incogitantiam, has duas quæstiones, quæ sunt, Quod sit, & Propter quid sit: Quñ hoc dicere velit; Omnem actionem, quoniam certo quodam modo exercetur, eorum verò quæ aguntur modi non sunt plures, quàm hi duo, vt vel bene ac honestè & secundum virtutem atque æquum & bonum, vel malè, turpiter & improbè vitiosèque agantur: has inquam ob causas omnem actionem eo ipso momento quo exercetur horum modorum altero euadat honesta aut turpis: nec vnquam separetur

est, qui ea ipsis proposuit quæ eligerent. Iis autem qui elegerint, iam secundum providentiæ diuinæ ordinem decreta ac destinata sunt ea in quæ ipsos incidere fas & æquum sit. Vnde illud quoq; factum est:

Fatale consultationibus è malis

Fructus malos mortalibus procreescere.

VII.

Quare appropinquante morte eos qui se-
 i. De diuini. suorum tum maximè pœnitet, vt ait Cicero?
 An quemadmodum post confectos labores
 maximè sentitur defatigatio, ita iam agitatio-
 ne vitæ insistente recordatio est tristissima tur-
 pitudinis? An quia tunc, vt idem Cicero ait,
 animus separando se à corpore est diuinius, &
 ideo contemplationes sunt certiores, & acio-
 res cogitationes? Est autem naturæ iste instin-
 ctus, vt improbè, flagitiosè, sceleratè factorū
 eos qui commiserunt facinus, & dedecus ad-
 miserunt, pœniteat. Nam, sicut Poëta ait,

Hic solet euentus facta nefanda sequi.

Ita igitur fit, vt ista perturbatio tunc vehemē-
 tior sit, quo consideratio est magis attenta.
 Iam si, id quod doctissimi Philosophi senserūt,
 sua est animi & propria natura, quæ consistit
 tunc quoque quum corpus ille agitare destitit,
 non potest non grauitè molesteq; hic ferre
 discessionem suam cū iniustis notis & maculis
 aspersis turpitudinis in terrena vita sua, quæ
 est nimirum affectio pœnitentis. Quamquam

si verum

si verum, vt opinor, dicendum est, non animi tantum, sed ipsius hominis talis affectio perturbatioq; est, sentientis, non finiri morte incommoda atque mala, neque vnà cum hac in terris vita totum sese extinguere & funditus deleri, vt post hanc in terris mortem vnusquisq; bonis & malis obnoxius permaneat.

VIII.

Quæ fieri putandum, vt aliorum reprehensionibus magis quàm laudationibus delectemur? Quis enim quàm multa alius quispiam præclare & bene scripserit prædicare solet? quum notarum & obseruationum disputationibus omnia perstrepant. An hoc est illud, quod insitum omnibus naturaliter animaduertitur, ὡς πάντες τὸν αὐτὸν τὴν ἀέλας μᾶλλον φιλεῖ. Ideo non vult alterius aliquis bonæ existimationis, sed suæ potiùs auctor adiutorq; esse.

Quærunturq; diuersæ ad excellentiã viæ, quarum & hæc vna est, vt plus sapere videamur. An latet in hac parte plerumque inuidiæ vitium, & occultatur prauitas odii, & non abest cupiditas maleuolentiæ, irrepitq; sæpenumero ζήλος τις ἀξιολος quoque, & prætenditur illud; φίλος ὁ ἀνὴρ, μᾶλλον ᾧ ἢ ἀλήθεια. Sic Achilles optat ex maleuolentia quadam, Neminem superare ex illo bello tam ciuium quàm hostiũ, nisi se & Patroclum, vt duũ ipsorum esset omnis captæ Troiæ gloria atq; præda. Quapropter hæc animi affectio à virtutis moderatione aliena veritatis atque recti consideratione
damna

Vide & cõfer quæ sunt inf. in Etym. de Momo. & sup Decu. 3. problem. 5.

damnatur, vt peruersitas atque detorsio naturæ existimāda sit. An eo etiam istud fit: Quòd vnusquisque ipse sese perpetuò consuescens neque à sese discedens, hoc vsu ne animaduertit quidem sæpenumero peccata sua, quum aliorum quasi recente sensu intueatur, & ideo magis deprehendat ac notet. Itaque artifices hoc facere videmus, vt à suis operibus absistētes sic illa contemplantur, & quæ continuam intentionem fugerant, ea consideratione veluti distante certius obseruent. An est istud vitium commune moris prauī, quo corroboratur inuidentiæ & æmulationis malum: (δύσζηλοι γάρ τ' ἐσμὲν ὅτι χθονὶ φύλ' ἀνθρώπων.) & ista leuitas, quam Græci ἀβελτερίαν vocant, à nobis nos auertit & ad alios conuertit.

Plutarchus
περὶ ἀοργησ.

περὶ δόθου.

IX.

Quum tua præuideas (vt Horatius ait, παρ-
ορῶν δηλονότι) oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum?
Nimirum quærendum est, quī fiat, vt de aliis
ferè homines iudices sint & attentiores & se-
ueriores quàm de seipsis? An est caussa ea, quæ
vnicuiq; insita putatur, erga se caritas, quem
cæcum amorē sui idem Poëta appellat. Quū-
que falli soleat atque errare τὸ φιλοῦν περὶ τὸ φι-
λέμενον, ita scilicet fit, vt sibi peccanti aliquis
facile ignoscat, conuiuens ad propria vitia, er-
ga alios minùs facilis ac lenis: ac vt Nazianze-
nus inquit, ἐυγνώμων ἕκαστος τῷ ἑαυτοῦ κριτῆς.

X. Vtrum

X.

Vtrum si, secundum Aristotelem, puer perhiberi felix non potest, senex etiam nequeat? Quum prouerbio dicantur *δὲς παῖδες οἱ γέροντες*. An non est eadem ratio inchoati & non magis augetis vel decrescentis quoque: Neque quo aliquid deficitur, & quod insistit. Et illa *ὑπερβολικὴ μεταφορὰ* aliò pertinet.

1 α.

Τὸ τ' παροιμίας, Νοῦς ἐν ἑνὶ κενταύροισι, πῶς εἰρήσασθαι φατέον; πότερον ὡς παντελῶς νοῦν ἐκείχοντων τινῶν, ἢ ὡς ἐκείχοντων μὲν, ἐχρησμένων δ', ἢ τε ἀλόγοις κινήσεισι καὶ παθητικαῖς ὁρμαῖς πλὴν ἐνεργεσιαν αὐτῆ ἐμποδιζόντων.

XI.

Illud quod est in prouerbio: Centauri mentis inanis: quomodo prolatum esse dicendum? Vtrum, quod quidam prorsus non habeant mentem: an quod habeant quidem, sed ea non vtantur, eiusque vim & actionem brutis motibus & perturbationum impetu impediunt atque obruant?

XII.

Quid est quod dicitur: Volenti non fit iniuria? An non id quod vulgò creditur, Nō affici iniuria perhibendum eos, qui sibi ipsi damni & mali causam dare videantur: Sed hoc potius, Neminē violari aut lædi iniuste se velle. Itaque, nec sibi ipsi quisquam facit iniuriam.

b

XIII.

XIII.

DE eodem iterum : Quid est quod dicitur, Volenti & scienti non fit iniuria? An ferè falsa sententia hoc adducitur, ei non fieri iniuriam, qui ea designet sciens propter quæ ei maledicatur aut fiat : nam iniuriam eam videri non debere: Quum Aristoteles planè disse- rat, Neminem ita esse affectum, vt iniuriam aut malum inferri sibi velit.

XIII.

IN Prometheo Æschyli versus hic : ὄργης νο-
σέσεως εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι, An ita ab auctore per-
scriptus esse existimandus est, & de industria
mutasse scripturam Plutarchus, vt sententia
iis congrueret, quæ eo loco disputanda susce-
pisset: quum ὄργη significet commotionem &
incitationem animi, & Cicero præclarè vertit
se Græca Latino iracundiæ nomine, videatur:
Mederi orationes iracundiæ.

XV.

De eodem
rursus.

Oργῆς νοσέσεως ἔστιν ἰατρὸς λόγος. Apud Plutar-
chum est ψυχῆς. An hoc ille ita fecisse pu-
tandus interpretans id quod Poëta posuisset,
non mutans veterem scripturam. An librarius
pro verbo quod Poëta vsurpasset, interpreta-
tionem verbi reposuit. Nam ὄργη non iracun-
diæ tantùm, sed cuiuslibet affectionis motum
in animo significat.

Thucyd. γ.

XVI.

XVI.

Quid significare voluisse existimandum pileum Ægyptiacum cum serpentibus, quibus nomen aspides? An ne iudicia fierent iniqua, cogitante eo qui sententiam pronunciaturus esset, sibi suoque capiti impendêre præsens periculum, nisi iusta illa ferretur, & vltorem supra non post caput, secundum Poëtam, esse Deum. Narrat autem Plutarchus, Bocchoridi Ægyptio regi, qui nimis esset sæuus, ab Iside fuisse immissam aspidem, quæ ^{καὶ δὲ πύλας} circumiecta caput eius amplecteretur, ipsum opacans, vt iustitiam coleret iudicando. An vero pileus iste regius ab Æthiopicis ad Ægyptios peruenit, vt alia pleraque secundum Diodorum: qui scribit, Reges Æthiopicos sce- ^{lib. 3.}ptrum gestasse, cuius figura esset ea, quam habet buris in aratro, & pileum altum cum umbilico inuolutis aspidibus. Atq; hoc putat ille indicari his insignibus, Eis, qui vitæ capitique Regis insidias struere ausi fuissent, imminere mortiferos vindictæ morsus.

XVII.

Quid est quod de virtutibus ethicis Aristoteles ait, ἀμα τῆ φρονήσῃ μιᾷ ἔσῃ πᾶσας ὑπάρξουσιν; Vtrum hoc vult, in quo prudentia sit, in eo vniuersas perfici virtutes. An hoc, Vnamquamlibet cū prudentia necessariò coniungi. An vtraque sententia retineri possit, si idoneum & aptum prudentem ad omnium virtutum actiones esse perhibeatur.

XVIII.

CUr virtutis gloria & eloquentiæ laus non coniunguntur, sed celebrantur præterita, & præsentia iacent: & quando multum verborum fit de virtute, minimè sunt homines studiosi illius? vel quæ causâ putanda, quòd quibus temporibus verbosæ sunt disputationes de sapientia & virtute, iis vita dissolutior, & magis corrupti mores, & minùs doctû seculum esse solet? An quia diuersa non coniunguntur: longè autem discrepant dicere & facere. An quòd orationis facultas quasi medicina adhibetur rebus laborantibus, vt vita nisi hac parte veluti fulciretur, penitus euerteretur. An omnia in vanitate dilatantur & effluunt, & species semper est ambitiosa, vt in cultu & victu, ita & in mentis & cogitationis leuitate verborum copia abundantior vsurpetur.

XIX.

De eodem
iterùm.

CUr, quibus temporibus veritas studiosissimè disputando exquiritur, & scientiæ cognitionique opera datur maximè, vita ferè est corruptissima? An peruersitas & errorum tenebræ commouent hominum studia ad quærendum rectum, & quasi lumen inferendum obscuris & dubiis. An tum etiam in nouitate plurimorum animi commouentur & exultant audaciùs opinione sapientiæ, quæ omnium iudicio est in homine præstantissima res: & contendunt quidem de veritate, virtute, laude:

Ipsi

Ipsi autem præfertim disciplina sublata & licentia data omnium, animo cupiditatibusque indulgent: Et ut Lacydam dixisse ferunt, Aliter non solum in scholis, sed ubique loquuntur & disserunt, quàm agunt & viuunt.

κ.

Πὼς ἴσον τὸ κατ' ἀρετὴν ἢ τίνι; τὸ γὰρ ἴσον ἔστω πρός τι. ἢ τῶν δέοντι ἴσον καὶ τῶν εὐέχοντι καὶ τῶν κοσμίῳ, μέσον δὲ ὡσπερ ἐν ζυγῶ ἴσον τὸ μηδετέρωσιν νεῦον. καὶ ἔτω νόμιμον τὸ ἴσον.

XX.

Quomodo id quod secundum virtutem actum est, æquale est, aut cui? Nam æquale ex numero illorum est, quæ ad aliquid sunt. An ei quod oportet seu officio æquale est, & ei quod rectum est atque conueniens, ut ita medium sit, quemadmodum in libræ iugo æquale est quod neutram in partem propendet vel inclinat. Et ita secundum leges est æquale.

XXI.

Quid monuisse existimandum Pythagorâ, præcipientem, ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν; sicut alia quædam συμβολικῶν, qui & in Ægypto talis doctrinæ rationem didicisse, & Assyriorum disciplina auxisse creditur. Nam & in Ægyptum eum venisse non dubitatur: & à Cambyse sub Persarum potestatem Ægypto subacta cum cæteris captiuis Babylona abductus fuisse traditur: vel floruisse autem vel mortem

b 3

obiisse.

obiisse post tempus belli Troiani Ann. DC. XIII. Quid igitur illud *σύμβολον* sibi vult? An quia pondera trutinæ lancibus æquantur, ita vetuit violari transgrediendo iustitiam & æquitatem: vt simpliciter hoc dicatur, *μη ὑπέρβαινε τὸ ἴσον καὶ δίκαιον*. An verò auditoribus suis considerationem suæ eruditæ & numerosæ trutinæ ita subiicere Pythagoras voluit: Quæ est talis: Omnium rerum, hoc auctore, confusarum & perturbatarum ordinem & dispositionem explicando numeri pulcritudinē & decus virtutis constituunt. Iustitiam autem, quæ æqualitate continetur, designant numeri quadrati, *ἴσοι ἴσοις*. Sed in istiusmodi paribus nullum est interiectum medium. Virtus autē & laus, quæ generali nomine iustitia est, mediocritate continetur, vtrimque abducta ab eo quod nimium dicitur & parum. Pertinebit igitur huc quadratus numerus impar, qui primus est nouem: In quo media sunt quinque. Hunc numerum appellarunt Pythagorici iustitiam & æquitatem, quæ est Græcis *δικαιοσύνη καὶ ἰσονομία*. hanc enim illi *νεμέσεως* voce indicarunt. Ista *δραχμάματι ἀριθμητικῶς* exponi solent hoc modo: Exponantur numeri nouem ordine, qui sint tamquam *πῆχεις*, id est brachia trutinæ.

Referri etiã hæc poterūt ad Mathematica problemata.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Stabunt ita in media serie 5. quibus præcedentes erunt minores, & sequentes maiores æqualiter. Tantò enim pauciora sunt 4. quàm quinque, quantò plura sunt 6. & tria, quantò septem.

septem. Et ita recedendo procedendoq; deinceps. Ita describitur effingendo numerus quinquarius, loco eius, quem Græci ἀορτήρα seu ἀορπύω vocant, vnde brachia dependent, & vbi infigitur examen tutrinæ. Iam qui numeri citra sunt, eorum summa est 10. qui vltra, eorū summa est 30. Maius igitur istud pondus scilicet ducendum, quum sit τριπλάσιος hic numerus. Præpendet igitur illud brachium, & angulum efficit obliquum seu hebetem ad aorten, quæ sunt 5. contrà alterum brachium, in quo minores sunt numeri, vt leuius pondere effertur sursum, & ita afficitur ad aortera angulus acutus. Vt autem iniusti & improbi premunt & vrgent probos & iustos: sic deferuntur ipsi deorsum in turpitudinis atque prauitatis profundum, probis & iustis sursum cælum versus tendentibus, tamquam qui implorent aduersus vim iniustam auxilium Dei æterni. In medio autem iustitia consistens consentanea adiectione & detractioe exæquat iniqua & peccata corrigit. Si enim de 6. quantò hæc quæ 5. plura sunt, 1. detrahatur, & addatur ad 4. erūt ambo hæc æqualia. Similiter si duo de 7. & addantur ad tria, & tria de octo, & addantur ad 2. & 4. de 9. & addantur ad vnum. Hoc autem est iustitiæ munus, vt & corrigendo, (vnde διορθωτική vocatur) & distribuendo (vnde διανεμητική) æqualitas cōsentanea seruetur. Et hanc non esse transgrediendam in vllarum rerum diiudicatione, consultatione, deliberatione, cogitatione, hoc modo Pythagoras videtur præ-

tur præcepisse.

κ β.

Σ Τρωματεὺς ὁ ἐ. τὸ φωκυλίδειον ἐκτίθησι ἄ δε:
πολλὰ πλανηθῶναι διζήμῃον ἔμμηται
ἔδλόν.

ἔτι ἢ τὸ πλανηθῶναι τὸ ἀπατηθῶναι ἐνταῦθα ση-
μαίνει, δῆλον ἐκ τῆ αὐτῆ τέτι ρήματος ἐκθέσεως
πρὸς τὸ πλανηθῶναι ἐν τῷ πρὸς ἄ κείν. ἔτω γὰρ ἐκεῖ
γέγραπῃ.

πολλὰ ἀπατηθῶναι διζήμῃον ἔμμηται ἔδλόν.
τί ἢ το λεγόμενον; φαίη ἂν τις. ἐ γὰρ ὁ ζητῶν (ἔτι) ἀγα-
θός, τῇ ἀπάτῃ ἐνέχεσθαι ἐθέλει. φεύγει ἢ αὐτίκω ὅτε
μάλιστα. ἢ ἴσῃ τῆ λέγει, ὅτι ἡ πείρα πλανηθῶναι
σφαλερὰ, καὶ ὅτι οἱ πρὸς πλὴν ἀρετῶν ἀπειθόντες διζή-
τραχείας ὁδὸν ποιοῦσι, καὶ πρὶν καθρθοῦν σφάλλον-
ταί πη, καὶ πρὸ τῆ ἐπ' ἄκρον ἀφίξεως ἐδῶ ὅτε καὶ πῶ-
πιεσιν ὀπιτεύοντες.

XXII.

Clemens Alexandrinus in 5. Stromat.
Phocylideum istud exponit: πολλὰ πλανη-
θῶναι, &c. id est:

Qui cupit esse bonus, fallatur sæpè necesse est.

Quòd autem hoc loco verbum πλανηθῶναι signi-
ficet decipi & falli, manifestū est ex huius eius-
dem verbi expositione, quæ est apud Plutar-
chum in commentario De audiendo. Sic enim
ibi scriptum est, πολλὰ ἀπατηθῶναι &c. pro πλανη-
θῶναι, inquam, ἀπατηθῶναι. Sed quid sibi vult
quod dicitur? inquit quispiã. Non enim certè
qui se bonum esse studet, deceptione implicari
errore teneri vult: sed fugit hæc quantum
fieri

fieri potest maximè. Num igitur hoc vult dicere: Experientiam vbiq; fallacem esse ac lubricam: &, eos qui ad virtutem contendunt, per viam asperam ingredi, ac priusquam omnia rectè agant in aliquibus errare atq; impingere, & antequam ad summum perueniant, interdum etiam nitendo cadere.

PHYSICA.

I.

VNDE dentium dolor? quum dentes sint ossa, & ossa ex earum partium numero, quæ sensum non habent: Dolor autem sensus experiri esse nequeat. An non est ossis dentium dolor, sed in medulla interiùs nervi. An verò etiam dentium ipsorum, quorum natura non est eadem quæ ossium cæterorum, sed singularis quædam. Et ideo succrescere hæc, quum deturatur de eis semper aliquid, Aristoteles docuit. Et sentiunt statim vehementem in primis illi tactum frigidorum, vt calorem in illis vegetum credibile sit, eumque sensus causam esse.

II.

QUum sitis causa sit siccum & calidum interiùs, & ideo sedantia illam esse oportet frigida & humida, quum sit, quòd existit sitis maior in iis qui piscibus vescuntur, qui esse

III.

QUĪ fit, vt experrectis post primum somnū & diutiū peruigilantibus si sub lucem rursus obdormiscant, manē *ῥεύματα* & *κόρυζα* oboriantur? An prorsus cocto & confecto cibo, (quæ est *πίσις*) diuidi in corpus paulò post secreti humores & flatus deberent (quæ est *διεφόρησις*) inchoata omnia conficiendo digerendòque crassiores illa quidem vapores exhalant, ita tamen attenuatos, vt sursum ferantur expeditiū, & in cerebri caua faciliū penetrent, & in iis denuò in humores pituitæ conuersi fluxione importuna sint molesti, & inde accidunt mox vt mucci fluant, vt ait seruuulus Plautinus.

IIII.

Gal. φυσικ.
 διαμ. β.

CUR mel, quod dulcissimum est, coquendo perdit dulcedinem, quum amara aquâ calidâ macerata fiant mitiora? An omnia nimis coquendo primū magis falsa, deinde etiam amariora redduntur. Quod autem in cæteris exterior calor mollit, id in melle interiū sua natura inest, & alieno calore consumitur. Sed cur mustum coctum dulcedinem retinet? An in musto ipsa dulcedo non est propria, neque interior, sed ex vuarum succo adhuc innatans, quæ lento igne crudior adhuc quasi concoquitur & densatur.

 Ιὰ τί τῆς δακρύων καὶ τῆς χαρᾶς ἐκ διαφόρων
 ὅτι μάλιστα ἀρχῶν ἐχόντων πλὴν γῆρασι, τοῦ
 τε υπερβάλλοντος τῆς χαίρειν δακρῦσαι καὶ τοῦ δα-
 κρῦοις ἐλαφροτέρας πως γίνεσθαι τὰς μεγάλας λύπας
 κατεμανθάνομεν; εἶη δὲ ἂν ἀπὸ τοῦ ἕνός ἐκ τῶν ἐν-
 ταῦθα οἶον ὅπως τινὰς τῆς χαρᾶς καὶ τῆς δακρύων. ἔστι
 τῶν ἡ χαρὰ οἶον σκίρτημά τι τῆς ψυχῆς ἐπαγαλλο-
 μένης τοῖς καὶ γνώμῃ. τὸ δὲ δάκρυον διάλυσις καὶ ρεῦ-
 μα τῆς ὑγρῶν ἀναθυμιάσεων ἐκ πληγῆς τινος τῆς
 προσβολῆς τοῦ ἀβελήτε πλὴν ψυχῆς τύπτοντος ἐν συ-
 στέλλοντος, κατὰ βλομένης τῆς περικαρδίας πνεύματος.
 καὶ γέλωτος τοῦ ἀντίον, ὃ δὲ τῆς μυκτῆρων ἐκπύπλων
 φόβος ἀπὸ ἀναβρασμῶν αἵματος διαχέομενος ἀφροῦς
 καὶ ἀτακτως κινεμένος ἐν τοῖς μάλιστα πρὸς τὴν καρ-
 δίαν τοῖς καὶ οἱ γραμματικοὶ ἐτυμολογῶντες τὸ γέλω-
 τος ἀπὸ τῆς ἔλξης τῆς ἐπίσης, τὸ δὲ δάκρυον ἐκ τῆς δάκνειν
 τῆς ῥύσθαι παράγουσι. πῶς οὐκ κρυότερα ἢ λύπη τῆς δα-
 κρῦσαι γίνεθαι, καὶ φασὶν ὅτι τινὲς ἡδονῆς πρὸς τῆς θρῆνων
 ὄσιν; ἢ ὅτι ὅτε λανθανόντως κενεῖται δὲ τῆς κλαίειν τὸ
 βαρυῖον πλὴν κεφαλῆς, ὅτε τὰ κοιλά τῆς ἐγκεφάλου τῆς
 ἐκ τῆς λύπης ἀναθυμιάσεων πληρωθέντα οἶον δι' ὅχου τῆς
 τινῶν τῆς καὶ τῆς ὀφθαλμῶν πόρων τῆς ὑγρῆς τὸ βάρος ἀ-
 ποσκευάζηθαι, τῆς ἐκ τῆς ἀτμῆς, ἢ ἢ ὅτι τὸ βάθος τοῦ
 θερμῶς συστολῆ ἀναπέμψῃ. εἶτα ὡς περὶ τοῦ νέφους εἰς ψε-
 κάδα, ἔτι τῆς πάχους τῆς ἀτμῆς εἰς δάκρυον δια-
 λυόμενα.

Basil. πρὸς δὲ
χαρῆς.

V.

Quare quum lacrymæ & lætitiæ ex princi-
 piis diversissimis ortum suum habeant,
 & eos qui immodica diffunduntur lætitiæ la-
 crymas

crymas effandere, & magnos mœrores quodammodo alleuari lacrymis comperimus: Porro non absurdum fuerit hoc loco quasi quasdam definitiones exponere vtriusque rei, & gaudii inquam & lacrymarum. Est igitur gaudium nihil aliud, quàm exultatio quædam animi lætantis euentu rerum ex sententia fluentium. Lacryma verò est dissolutio & fluxus humidarum exhalationum, ex plaga quadam quæ infligitur animo ab euentu rerum quas nolumus: vnde fit vt animus percellatur & contrahatur, comprimaturque spiritus qui est circa cor: Et contrà, Risus est strepitus quidam per nares excidens, ortus ab ebullitione sanguinis affatim diffusi & inordinate commoti, maxime in iis locis quæ sunt circa cor. Et Grammatici nominis rationem seu veriloquium reddentes, verbum γέλως, quo risus significatur, ab ἔλι vel ἔλιη quod calorem significat, deducunt: At nomen δάκρυον, quod est lacryma, à verbo δάκνειν & ῥῦσις, quòd fluxu suo mordeat. Quomodo igitur lacrymando leuior fit dolor, & in ipso fletu quandam inesse voluptatē perhibent? (vt Ouidius ait:

Expletur lacrymis egeriturq; dolor.)

An quia tunc sensim sine sensu id quod caput aggrauabat, flendo euacuatur, quando cavitates cerebri exhalationibus à mœrore repletæ, per poros qui sunt secundum oculos quasi per canales quosdam expellunt & foras emittunt onus humoris ex vaporibus ascendenti, quos sursum mittit calor ad fundum contractio:

deinde

deinde vaporum atque exhalationum crassitie
in lacrymas resoluta, non aliter quàm nubes
in guttas pluuias.

VI.

QVare νεφρητιῶντες ἐξ ἐμφράξεως & κολικῶν
incubantes in id latus vbi molestia senti-
tur minùs δυσχεραίνουσι; An causa est quòd illa
parte vel flatus vel humor tum quasi acquie-
scit, qui motione agitatus est infestior.

ζ.

Πῶς φασιν, ὅτι παχὺ γαστήρ λεπτόν ἐτίκτει
ιόν; ἐναντίον ὄντος τῆ: γαστροῦ ὀπὸ πλείνης βε-
λῆ καὶ μῆτις ἀμείνων. ἢ ἐδεμία ἐν τέτοις ἐναντιώσις,
ὅτι τὸ πρότερον τὸ παχὺ τῆς σωματώδους ὕλης διδά-
σκει τῇ τῆς φρενῶν ὀξύτητι ὀπιπροδοῦν, ἐμποδίζειν τῆ
διορατικῶν τῆ δυνάμει. τὸ δὲ δεύτερον ἀπε-
λαύει τὸ τῆ λιμῆ δορυεποῖον, καὶ σωίσησιν, ὡς περ
τις ἐποίησε, ὑλακίσης νηδύος ἡσυχίῳ.

Epig am.
lib. v.

VII.

QVomodo aiunt, quòd Pinguis vèter sen-
sum tenuem nō gignat? quū ei repugnet
quoa alio versu dicitur: *Profluit à pleno melior
sentētia ventre.* An inter hæc duo nulla est pu-
gna, quum prior sententia hoc doceat: Crassi-
tiam corporeæ molis & materiæ obscurantem
ac hebetantem mentis aciem impedire cogi-
tationum eius perspicaciam: Alter autem ver-
sus repellit famis tumultus & velut seditionē,
nobisq; commendat ventris latrantis quie-
tem: vt quidā epigrammatarius Græcus fecit.

VIII.

lib.33.cap.4.

Qua forma fuisse calices existimandum? An rotunda dubium non est: quum Plinius in calicibus electricis discurrere arcus scripserit, caelestibus similes. Sed eam ipsam teretem fuisse ita, ut quasi conglobaretur, ex eo suspicari aliquis possit, quod idem Plinius auctor est Helenen in templo Mineruae Lindiae sacrasse calicem ex electro & adiciere historiam mammae suae mensura.

IX.

Qua fuit observatio auguriorum in veterum superstitione, notantium volatus avium faustos & infaustos? Atque fuere Graecis sanè δεξιά μέρη, id est partes dextrae, felicitis ac prosperae significationis. Unde & δεξια appellantur fortunata, opportuna, laudabilia, quaeque grata sunt & probantur. Et omnibus in rebus grauioribus dextrae partis situs observabatur. Et ita Vulcanus apud Homerum pocula circumfert ἐν δεξια: Et Ulysses à procis mendicat cibum ἐν δεξια. Eodem modo apud Plautum in perturbatione cuidam dicenti communi figura sermonis, Quò me vertam, nescio: responderet alter iocans:

odysll. g.

Si Deos salutas, dextromorsum censeo.

Et homines δεξιοι sunt gnauis, ingeniosi, periti: ut ἀριδεξιοι, qui eximie sunt tales, ἀριδεξιος ἀστροπαιος apud Homerum ιλ. φ. Et δεξιως fieri dicitur, quod rectè & ordine, praclare atque eleganter fit. Nazianzenus tamen in vitio

vitio ponit illud, $\tau\epsilon$ δεξις αει ποιειν τι δεξιωτερον. Et δεξιότης est gnauitas atque industria, quam sunt qui dexteritatem interpretentur. Dextra denique fidei consecrata promissa atque pacta confirmat. Et veteres reges quæ firma, certa, rata haberi vellent, iis dextræ auctoritatem attribuebant: Quod Græcis est δεξιάν ἀμπεδῆ: Et δεξιᾶσιν amanter complecti: δεξιώσεις, ipsi complexus: De quibus à nobis alibi plura sunt dicta. Contraria autem sunt ἀριστερά & ἐπαριστερῶς, & similia: Eadēque σκαυά, Latinis scæua: (vt apud Plautum & alios bona scæua.) Hinc Scæuolæ: sicut λαυά, læua. Non dubium autem est, quin à Græcis δεξιὸς ὄρνις secundum Homerum faustus habitus sit: vt iisdem fulgura dextra. Is enim est Iliad.β.

ἀσπράπτων ὅππ' ἐξί' ἐνάσιμα σήματα φάνων.

Latinis sinistra siue re ipsa seu alio respectu atque modo fausta fuerunt: Quæ à nobis etiam ignorari nihil retulerit. Extant de hac discrepantia Ciceronis disputationes, & Galeni de Hippocratis in libro περὶ διαίτης ὀξεῖων verbis his: ὅτι οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν ὄρνιθα εἰ μὴ ἀριστερὸς εἶη ἀγαθὸν νομίζουσιν, εἰ δὲ δεξιός, κακόν. Quibus explicatur Latinæ seu Hetruscæ disciplinæ ratio de sinistra aue fausta, & infausta dextra. Plutarchi, à sinendo duci sinistrum in auspiciis, indicium est notum. Etiam Halicarnassei narratio de Ascanio. Sed de obsoleta vanitate exquisitio superuacanea existimanda est. Quæ autem sunt læua numina? & mens læua? & sinistra cornix? Hæc quidem non agnoscitur à doctis,

doctis, & versus iste temerè inculcatus putatur: Quum tamen Cicero scribat, coruum à dextra, à sinistra cornicem facere ratum. Mēs autem læua omnino est peruersa. Sed numina læua propitia & fausta intelligi possunt: Id quod & Seruius indicat. Apollo quidem certè dexter, felix est, & dexter senio similiter.

lib. 1. Sat. 9.

Epistola ad
Mæcenat.

Horatius quoque ita: Nemo dexteriùs fortuna est vsus. Et contrà: Puer hic non læuè iussa Philippi accipiebat. Lib. 2. Sat. 3. Dexter stetit, & caue faxis te quicquam indignum.

X.

CUr sinistra fausta? vt, Intonuit læuum. Seruius distinxit. Læuum (inquit) de humanis rebus est contrarium; de cælestibus prosperum: quia sinistra numinum intuentibus dextra sunt. Cur verò non idem Græci seruarunt? Nam

Prospera Iuppiter his dextris fulgoribus edit.

An igitur alia ratio exquirenda: Atque illa à sinendo leuis est, vt videtur, neque vera. An verò eadem vtriusq; gentibus dextra & læua fuisse credendum, & Cicero significat, diuerso respectu his meridiem, illis Septemtriones spectantibus in seruando. An discrepantis etiam atque diuersi modi ratio non est quærenda, quum sit superstitio ἀλογος. Cuius autem rationis ratio reddi nequit, eius rationem quæreret ratio nulla est: secundum Cornificium.

XI.

Quare fascino noceri putatur formosis potissimum, sed & cæteris quibus res secundæ sunt,

dæ sunt, tam oculorum intuitu quàm verborum sono? An ista acerbitas tanquam veneni ab odio & inuidia tãtam vim accipere potest, vt aliquos veluti inficiẽdo lædat. An verò hoc (vt alia plurima) superstitiosa opinio confirmauit, quum non modò forma in corpore humano bonum fragile sit, sed & totus habitus illius mutationi subitæ expositus, denique omnia huius & fortunæ externaq; bona incerta, caduca, & (vt poëtico verbo vtar) fluxa esse cotidiano experimento cognoscatur.

XII.

Quale esse putandum, quod creditur, Inquidos aspectu solo nocere, adeò vt in corporibus elegantibus atque formosis tam habitus bonitatem quàm speciem pulcritudinis labefactent: secundum hæc: Florem quis liberum inuidit meum, &c. An est istud commẽtum superstitionis & fabula anilis. An fieri potest vt naturali quadam fluxione ex oculis inuidorum quasi venenum quoddam occultè emanet & suo contactu violet atque lædat aliquos: Quum hoc & dictis malis inuidorum fieri putetur, & contra id ipsum Maro remedium perhibeat, baccare frontem cingere. Plinius etiam Fascini facit mentionem, quasi numinis diuini, cuius aduersus istam labem implorare opem Romani solerent, & à quo depelli malum hoc arbitrarentur. Neque videtur abhorrere à vero, maleficam quampiam potestatem ac vim infensam pulcritudini &

De eodem interum.

honestati implicantem se in aliquorum volū-
tates consentaneas, abuti arbitrio suo in illis
ministerio oculorum & linguæ ad efficacitatē
maleficii concepti; oculorum quidem potis-
simum, quo sensus ille est acrior. Quod quum
sit singulare, singularem etiam consideratio-
nem habet, vt adhibenda diligentia sit, nequid
cum pernicioso & impio errore statuatur: de
quo hoc loco plura non sunt dicenda.

17.

 Ιὰ τί οἱ λάγνοι ὡς ὄπτο πολὺ ἢ εἰσὶν ἢ γίνονται
 νεφρικοῖς ἢ τὸ ἀτίον τῶν φροφανῶν ἔστιν. ἐπεὶ
 γὰρ οἱ τοῖστοι θερμότεροι τε καὶ ῥωδέσεροί πως τυ-
 χάνουσιν ὄντες, τῇ ἐμπαθεῖ κινήσει ταύτῃ ἔ τῆς ἡδο-
 νῆς δὲ χάσι ἀνάγκη τὸ ὀργανικὸν οἰκῆιον μέρος, τοὺς
 νεφροὺς δηλαδὴ, καὶ δὲ τίθεσθαι ὁμοιοτρόπως καὶ ἀρ-
 ῥωσώτερον γίνεσθαι τῇ χησί, ὡσεὶ καὶ αὐτὸ κάμνειν τε
 καὶ ὑπὸ τῶν ὄπτολαζόντων περιτιωμάτων ὑποσεῖσθαι
 αὐτὰ μὴ δυνάμην δηλεῖσθαι, ὅθεν καὶ σῖνος τι τῶν
 χρόνων ὄπτο γίνεσθαι εἰκός, ὡσεὶ σήπεσθαι ἢ σωτήκεισθαι καὶ
 ἀμνησθῆσθαι τὸ μόριον, καὶ λιθιάζειν ἐνίοτε, ἀπερ ἔστιν
 οἷα τοῖς νεφροῖσι συμπεσεῖν.

XIII.

Quare libidinosi vt plurimum vel sunt vel
 fiunt obnoxii renum doloribus? An causa
 huius rei manifesta est? Quia enim tales homi-
 nes & calidiores & fluxionibus abundantio-
 res ferè sunt, necesse est vt huiusmodi vehe-
 mentiore commotione, voluptatisque diffu-
 sione, propria pars instrumentalis (renes dico)
 etiam similiter afficiatur, vsque fiat imbecil-
 lior:

lior : vt ipsa quoque defessa labore quodammodo, lædatúrque humorum in eam incumbentium superfluitate, quos expellere nequit: Vnde etiam diuturnitate temporis noxam quamdam contrahi est consentaneum, vt putrescat vel contabescat, & imbecillis fiat illa corporis pars, & interdum calculis laboret: quales affectiones contingere solent iis, qui renum doloribus obnoxii sunt.

ιδ.

Δ Ιὰ τί τὸ ἀδούϊον τῆ τῆς στυβασίας ἐπιθυμία ἐπιτείνεθ', καὶ μὴ αὐτῶ ἐκλύεθ' ἢ αἵσις; ἢ τὸ κροδίλων ὅστιν, ὅτι αἴτιον τῆς στυβασίας τὸ θερμὸν καὶ πνευματώδες, τὸ τὸ βίνω ἐκκεθὲν ἢ σθεδὲν τὸ ὑπ' αὐτῷ ἐνεργέμενον παυθῶμαι εἰκός. τὸ θερμότερον δὲ καὶ πρὸς τὰ κροδίσια ἐπιρρεπεσέρων ἐνοιοι πρὸς δύο καὶ τρεῖς στυβασίας ἐφεξῆς μίξεις διακρίσει, πρῶτα γὰρ κροδίτων ἀνόσιον τε καὶ ἀγρὸν, ἃ τῆ φύσει λυμαίνόμενον, καὶ τῆ ὑγιάα πολέμιον, ὡσεὶ καὶ πρὸς τὸ θεὸν ἀμαρτίαν ἐστὶ αὐτῶ μεγαλῶ, ὅσπερ εἰ μόνον τὸ φύσεως σωτήρ ὅστι ἃ φύλαξ τῆς ὑγιάας, ἀλλὰ καὶ τοῦ σώφρονος καὶ φιλαρέτους σέργει, καὶ μισεῖ τὸ ἀκόλασον καὶ σινάμωρον. δῆλον δὲ ὅτι ἡ θερμασία πολλή, καὶ ἐσία πνευματικὴ συχνή, ἐπεὶ ἃ γε ψύχος ἃ ἢ φείκη συσέλλει ἀνασπῶα τὸ μόριον, ὡσεὶ ἐλύτρει δίκτω ἐκνεύμενον διαχαλαθῶμαι.

Simile Problema, sed plenius vide sup. Decuria vi. cap. x.

XIIII.

Q Vare pudendum coitus cupiditate intenditur, & hac remittente, etiam intentio illa membri genitalis remittitur? An manifestum est, quod huius intentionis causa sit calor &

lor & spirituum copia. His igitur excretis atque egestis aut extinctis, consentaneum est quiescere iam id quod ab illis agitabatur. Sanè quidam eorum qui sunt calidiores & ad res venereas procliuiores, ad duas trèsvè commixtiones continuas sufficiunt ac perdurant: qui quidem eiusmodi facinus perpetrant, quod & impium & turpe sit, naturamque lædat plurimum, & sanitati aduersetur: adeoq; etiam in Deum hoc sit peccatum magnum, qui non modò naturæ conseruator est & sanitatis custos, sed etiam modestos ac temperantes virtutisque studiosos amore complectitur, & odit atque auersatur libidines, nequitias & flagitia. Quod autem caloris abundantia & spirituum substantia constipata intentionis huius sit causa, vel inde manifestum est, quoniam frigus & horror contrahit membrum, vt ita vaginæ vel inuolucris instar euacuatum relaxetur.

15.

Δ Ιὰ τί δύσελπίδες οἱ γέροντες, ἢ δύσελπι τὸ γῆρας; ἢ ὅτι διὰ πολλῆς πείρας τὸν βίον ἀνθρώπων, καὶ πλείω κακὰ τῶν ἀγαθῶν ἔλαβον, καὶ ἐγνώκασιν ὡς ὀπθῆπλείστον τὰ χερεῖω ὀππολαζόμενά τε καὶ αὐξανόμενα. ἢ φυσικώτερον ἂν τις εἴποι, ὅτι τὸ ἔμφυτον θερμὸν ἐλλείπον ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ δειλίας ἐστὶ τὸ φόβος πομπτικόν, ὡσπερ πλεονάζον ἐν τῇ νεότητι ἔλπις καὶ μεγαλοφροσύνης.

XV.

Q Vi fit quòd senes malè sperent, aut senectus malè credula sit? An quia per multà experien

experientiam consumpserunt vitam, & plus malorum in vita quàm boni experti sunt, & cognouerunt, vt plurimùm viñcere & augeri deteriora. An magis physica ratione dicat aliquis, Caloris natiui defectum & imminutionem in hac ætate timiditatis & pusillanimitatis effectricem esse: quemadmodum contrà in adolescentia eiusdem caloris abundantia generat audaciam & animi magnitudinem.

15.

ΔΙὰ τί γυναικες ἀνδρῶν ὀργιλότεραι, καὶ νοσοῦν-
τες ὑγιαίνοντων, ἢ γέροντες ἀκμαζόντων, καὶ
κακῶς φεράτοντες εὐτυχοῦσιν, ἢ φαίη ἂν τις ἐν καὶ
τὸ αὐτὸ αἴτιον εἶναι τῶν ἀπάντων, πλὴν ἀδένειαν, καὶ
τὸ ἐν μαλακότητι ἔχει ψυχῆς ἐνδόσιμον. καὶ γίνεται
μᾶλλον καθάφανες τῷτο ἐπισκοπεμένοις καθ' ἕκαστα
τῶν παθῶν τὰς ἑξ ἑκατὸν κινήσεις, ὡς ἐκφερομένης καὶ
τὸ νοσοῦν δι' ἀρρώσϊαν. ὀργιλωτάτης γὰρ ὁ φιλάργυ-
ρος πρὸς τὸν οἰκονόμον, ὁ γαστρίμαργος πρὸς τὸν ὀφθα-
λοποιόν, ὁ ζηλότυπος πρὸς τὸ γυνάμον, ὁ κενόδοξος κα-
κῶς ἀκέρως, ὡς ὁ πλεῖσταρχος φησίν. καὶ ὡσαύτως ἐκ τῆ
λυπεμένης μάλιστα τῆ ψυχῆς καὶ πάσχοντος ἐν ἄλλοις
ἅπασιν, δι' ἀδένειαν ὁ θυμὸς ἀνισάμχρος δῆλος
γίνεται. πρὸς ἀοργησ.

XVI.

QVare feminae magis iracundæ sunt viris,
& ægroti hominibus sanis, & senes iis
qui in vigore ætatis constituti & cum infortu-
nio aliquo conflietantes his qui felici rerum
successu fruuntur? An dicat quis vnam ean-
démque horum omnium esse causam, nempe

imbecillitatem, & animi in infirmitate & languore incentiuum. Idq̄; manifestius fiet, si in singulis affectibus considerauerimus animi perturbati commotiones, qui ea parte qua ægrotat quasi effertur per infirmitatem. Auarus maximè cōmouetur iracundia aduersus œconomum: gulosus aduersus coquum: zelotypus aduersus mulierem: inanis gloriolæ cupidus quum malè audit: vt ait Plutarchus. Similiterq̄; in aliis omnibus palàm est, ex eo quod quemque maximè affligit, iracundiam per infirmitatem in animo insurgere.

17.

 Ιὰ τί λέγασιν ὅτι οἱ ἔρητιῶντες ἐάν σωσισιάζουσι, κινδυνεύουσι τῇ λιθιάσῃ περὶ πύλιν; ἢ ὅτι (οὔτε ἔργα πόρος καὶ ὁ ἔσπερματος ἐμποδίζον) ἐκάτερος ἀφ' ἐκατέρου, συσπώμενοί τε καὶ χαλῶμενοι ἐναλλάξ. Ἐν ἔργῳ ἐνδοθι πλεονάζοντος ἔσπερματος, εἰκὸς πῶ ἐπιρροῶν ἐν τῇ νεφρῶν ἐκείνῃ φοροχωρεῖν, καὶ ἔτι τὸ ὑγρὸν γίνεσθαι παχύτερον ἐξελθόντων πρὸ ἀγλείῳ, καὶ τέλος λιθιῶσθαι. καὶ δοκεῖ τὸ συχνάκις ἔρῃ ὑγιεινόν. καθάπερ παρρημαζόμενοι φασίν, εἰ θέλει διαμείναι ὑγιῆς, ἔρῃ ὡσάκις κύων.

XVII.

QVare perhibent, eos qui difficultate vrinæ laborant, vbi in cœtum conuenerint, parùm absunt à periculo calculi quin in id incidant? Num quia vrinæ meatus & seminis alter ab altero impeditur, vice mutua & contracti & relaxati. Dum autem vrina intus abundat & comprimitur, consentaneum est afflu-
xum ex

xum ex renibus non ampliùs procedere, atq; ita humorem fieri crassiore dum in vase cōmoratur, tandēque in lapidem concrefcere. Ac videtur salubre esse, si quis crebrò mingat: sicut prouerbio dicunt: Si vis sanus permanere, minge quoties canis.

XVIII.

QVæ causa putanda, Quum humor bilis atræ sit frigidus & siccus, frigidum autem & siccum vitæ contrarium, quod in quibus ille humor copiosior est, qui melancholici perhibentur, eorum vita longior esse plerumque deprehenditur? Id quod in fatuis manifestè patet. An quoniam naturalis vitæ quasi fomes est humidum & calidum, neque possunt non in contrariis affectionibus compositæ naturæ mutua quadam impressione perpetiando debilitari atque absumi. Est autem perpetiendi proprietas in frigido & sicco, & efficiendi magis in humido & calido. Quo mutationi & consumptioni magis resistitur, eo scilicet longiùs abesse interitum oportet. Itaque in sicco & frigido soliditas quædam inesse intelligitur, quum humidi & calidi fluxio sit. Et ideo melancholici ingenio quoque & animo sunt minùs mobili, atque vago, & ad sapientiæ habitum præ cæteris idonei. Sed de mediocriter abundante copia humoris istius hæc accipienda sunt. Nam extra modum si ille prodeat, cum corporis tum animi præsens & manifestum est vitium, corpore quamuis longæui di-

storto

storto & plerumque deformi, animo autem præfracto, non etiam nunquam sæuo, & ratione inuoluta, & mente obscura. Etiam hoc intelligendum est, illum humorem in sua quadam sede tam ad vitæ diuturnitatem quàm mentis integritatem & vtriusque sanitatem permanere oportere, neque illius *πεινώματα* effluendo loca aliena occupare. Nam hoc quò fit, & morbi corporis, & animi perturbatio- nes vehementes, sæpe etiam horribiles exi- stunt.

. θ.

Vide simile
sup. Decu. 6.
probl. 5.

Δ Ιὰ τί οἱ ὑπλιοὶ κατὰ κείμενοι καὶ ῥέγγεσι μᾶλ-
λον καὶ κορύζαισι ἐνοχλοῦντο; Ἐὐνειρώττεσι χα-
λεπώτεροι; ἢ ὅτι ὅτε ἀθροώτερα τὰ ρεύματα καταφέ-
ρεται ἐπὶ τοὺς μυκτῆρας καὶ πλεῖν φάρυγγα, καὶ τὸ ὑ-
γρὸν ἀπαντᾷ καὶ διασκεδάννυτο, ἔφερόμενον ὅπι μέρος
τι. καὶ ὅτε δὴ πιεζομένῃ μνημονικῶς, καὶ τὰ κατὰ
ὑπνον δὴ φαντάσματα ἐπὶ ἀλλοκότερα ἐδέν ἀπεικός.
εἰν δὲ ἀνὰ τῆς αἰτιῶν καὶ ἀλλοιοτέρως ὅτε διατίθεισθαι
τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸ ἀνθεσ· ὅπι ἀπαντες σχεδὸν, ἢ
οἱ πλείστοι γε ὅπι τῆς πλευρῶν κατὰ παυόμενοι εἰώ-
θασιν κεῖσθαι.

XIX.

Quare qui supini cubāt, ii & stertunt gra-
uius, & mucis infestantur magis, & so-
mnia vident difficiliora? An quia tunc maiore
copia fluxiones deferuntur ad nares & guttur,
& humor vbique dissipatur, non delatus ad
certam aliquam partem. Et tunc compressa fa-
cultate memorię, nihil mirum, si etiam imagi-
nes quæ

nes quæ per quietem offeruntur, sint absur-
diores. Fortasse & hoc in causâ est, quòd tunc
insolito & peregrino modo homines affecti
sunt: quandoquidem ferè omnes, aut certè
quamplurimi quum quiescunt, in latera de-
cumbere solent.

2.

Πῶς μὲν τὸ πολύχρου μίχρον τὸ ὀνομαζόμενον
ἰεῖς, καὶ πόθεν φαινόμενον γεννᾶται, καὶ τί πα-
χέσσει τῆς ὀψευς, ἢ τοι ἀνακαμπθμένης ἢ ἀνακλωμέ-
νης καθορᾶς; Ζητείω δὲ οἱ τὰς ὀπτικὰς παραγματὰς
περιεργάζομενοι. ἡμῖν δὲ προκεισθαι θεωρεῖα φυσικώτερα
πῶς τίς ἐστιν ἡ καλεμένη ἰεῖς. ἠπορήθη γὰρ ἔ τοῦτο,
τῆ δὲ μὲν ὑπόστασιν ἔστι φασκόντων αὐτῶν, τῆ δὲ ἔμφα-
σιν μόνον. ἔ ὁμηρος μὲν λέγων, τὴ Δία σφείζαμ αὐτῶν
ἐν νέφεσιν, ἔδοξε τισὶν ὑποσημῆναι τὴν τὴ ἐμφάσεως
ἔννοιαν, ὄντος ἑτέρου τὴ σφειζομένε καὶ τὴ ἐν ᾧ τὴ σφεί-
ζεται, καὶ ἐκτιθέασιν ἔτοι ὄρισμὸν τοιούτον· ἡ ἰεῖς πᾶ-
θος πᾶσι τὴ ἀέρα ἐξ ἡλιακῶν ἀκτίνων τὴν αἰτίαν ἔχουσα
ὑψηλὴ νέφει ἐμφανιζομένη. ὁ δὲ Ξενοφάνης διαρρήδην
νέφος ἔστι τὴν ἰεῖν διαφόρως χρωματιδὲν εἶρηκεν, ἐν
οἷς πεποικηκέναι φέρεται.

Eustat. il. λ.

ὡς ἰεῖν καλέσσει νέφος καὶ τῆτο πᾶφυκε

πορφύρεον καὶ φοινίκιον καὶ χλωρὸν ἰδέασθαι.

πῶς δὲ ἐκ ἑσιν νέφος, ἢ περ τὸ φαινόμενον νέφους πᾶ-
θος ἐστίν; ἔδὲν γὰρ ἄλλο λέγεται ἔτως ἢ περ πᾶχρον τὴ
νέφος ἔστι τὴν ἰεῖν. ὁ δὲ ὁμηρος πᾶ σφείζαμ ρήματα
δῆλον ὅτι ὑπαρξὶν ἐνεδείξατο, ἔ μόνον ἔμφασιν. ὡς
εἶναι τὴ τῆ δὲ ὄντων τὴ ἰεῖν, ἔ πᾶν ἔσασθαι θεῖα κορονοία,
καὶ δὴ καὶ τέρας ἦγεν σημεῖον τὴ ἔστι ὅποιον ἐν τοῖς ἀνθρώ-
ποις, νομίζοντες λογισζόμενοι ἐκ ἀν ἀφαμάρτοιμεν τὴ
ἀληθῆς.

XX.

Quomodo multicolor ille arcus, quē Irim vocant, & vnde sic apparens generatur: & quid visus siue reflexus siue refractus patitur, dum Iris conspicitur? Quærant de eo qui in opticis disciplinis occupantur. Nobis autem proposita sit contemplatio quædam magis physica: Quid sit ea quæ vocatur Iris. Nam de hoc quoque dubitatum fuit, dum alii quidem rem subsistentem; alii verò tantum apparentiam quamdam eam esse dixerunt. Et Homerus quidem quum ait, Iouem in nubibus ipsam constituisse, quibusdam visus est innuere apparentiæ notionem. quum aliud sit id quod constituitur, aliud in quo quid constituitur. Iique talem definitionem exponunt: Iris est affectio quædam in aëre ex radiis solaribus causam trahens in humida nube apparens. At Xenophanes disertè affirmavit, nubem diuersis tinctam coloribus esse Iridem, in versibus qui circumferuntur, huius sententiæ:

*Irim quam perhibent, nihil est aliud nisi nubes,
Purpureo & flauo viridiq; infecta colore.*

Quomodo autem non est nubes, quum sit apparens nubis affectio? Hoc enim pacto nihil aliud dicitur esse Iridem, quàm nubem certo modo affectam seu aliquid patientem. Et Homerus quum constituendi verbo vtitur, palàm est quod subsistentiam indicarit, non tantum apparentiam. Quare si ratiocinando, statuamus quòd Iris ex numero sit earum rerum quæ subsistunt, constituta diuina prouidentia, atque

existere: ac simul etiam calorem qui est secundum naturam prorsus velut ignescere. Quomodo igitur aquam fugiunt, quum sint adeo arefacti & calefacti? & quum sitis causam præbeat siccitas & calor? Num dicendum est, Nō amplius eos exsiccati neque calefacti, sed iam perfecte exsiccatos atque calefactos esse, ut proinde contrarium sibi humorem & frigus auersentur tanquam exitiale. Dum enim siccitas & calor humorem & frigus in temperamento adhuc aliquid valens premit atque affligit, tum existit appetitus similis naturæ seu qua iratis, quæ eam conseruatura sit atque adiutura aduersus contrarias & perimentes naturas. Simile namque expetit simile quo alatur: Contraria verò contrariorum sunt expulsiva. Quum autem aliquid mixtum & compositum in parte sui aliqua sit vnius modi & qualitatis: tum illud omnino interire necesse est. Natura verò hominis est temperamentum quoddam elementorum. Quum igitur siccitas & calor nimis intensa atque exquisita sunt, aboletur scilicet humidum & frigidum, atque ita etiam ipsum animal. Non enim amplius vitale esse potest, cui hoc contigerit.

ADDITIO CVNRADI RITTERSHVSII.

PAulus Silentarius lib.7. *Ἀνθολογ.* Græcorū Epigramma scribit, vulgi opinionem de iis qui hydrophobia laborant esse hanc, quod in aqua eiusdem canis, à quo admorsus sunt, effigiem conspiciuntur. Versus eius adiiciam cum

Cum mea interpretatione latina:

Ανέρα λυοσπηῆει κνωὸς βεβωλημένον ἰδὲ
ὑδασι θηρείλω εἰκόνα φασὶ βλέπειν.

Quem canis infecit diro rabiosa veneno,

Hunc in aquis perhibent cernere Volta fera.

Volta pro vultus: vt Lucretius volta parentū dixit. De hydrophobia porro vide Corn. Celsum lib. 5. cap. 27.

XXII.

CUr crepitus ventris sonantes atq; obstreperi inter signa mala ponit Hippocrates, qui appellat περιδίσεις; An causa illorum est viarum in corpore excrementorum obstructio atq; angustia, in quibus flatus impediri & arceri exitū necesse est, sicut in tibiis sonos acutiores. Quum autem corpus sit σύμπικρον κὶ σύρρον, vt idem Hippocrates ait, non potest non accidere illa difficultas cum incommodo, & id ipsum incommodum tali significari crepitu.

περὶ τῶν περὶ

κγ.

Διὰ τί ψυχρὴ κατὰ σκεδαννυμένε λήγειν ἢ ὀργλῶ φασιν; ἔγραφε ἡ τοῦτο Αεισοτέλης. ἢ τὸ ψυχρὸν καθ' αὐτὸ σβεννύει ἢ τὸ ὀργλῆς οἶον φλόγα; πῶς γάρ; ὅπως ἐν τὸς ἀπλεταὶ ἐκείνη. ἀλλὰ τὸ ταρασσόν πλὴν ἀδύνησιν μετὰ βολῶν ποιεῖ ἢ πάθος, ὡσπερ καὶ φόβος πρὸς αχθέντος, κὶ χαρᾶς ὀπιγνομένης διπλοσβεννύῃ ὁ θυμός. ἢ ὀργισθὲν μὲν τις τῶ ὀπιχέαντι ἐνήλλαξε ἴτε, ἐκ ἐπαυσε ἢ ὀργλῶ. ὅτι ἡ πάθος ἐκκλείεται τῶ πάθει, τῶ ἰσχυροδύλων ἔστι.

περὶ ἀοργησ. 449.

Et in canibus iratis hoc cernitur.

XXIII.

Quare iram cessare aiunt asperso affusove frigido? Scripsit autem Aristoteles. Nūquod

quod frigidum est, per sese restinguit iræ quasi flammam. Quæ id enim? quum intus illa accendatur. Sed id quod sensum perturbat, mutationem quamdam affectus prioris inducit: quemadmodum etiam metu illato & gaudio superueniente iracundia extinguitur. An potius tunc aliquis non sedat iram, sed mutat tantum & aliò transfert, quum iam non amplius irascatur ei cui antea, sed ei qui ipsum perfudit. Quod autem perturbatio vna per alteram quasi clauus clauo expellatur, manifestarium est.

XXIIII.

Quare post largiorem & pleniorē hauritum frigidi potus sentitur in corpore toto diffusus calor, & sæpe etiam exprimitur sudor? An quia potus non moratur in ventre, sed per idoneas vias diffluit, & propellit calorem interiorem. An verò propinquum gulæ cor afficitur, in quo quum sanguinis & spirituum calor sit maximus, sit vt quasi percussio in toto corpore sentiat. Et ideo quo frigidior fuerit potus & corpus si prius calefactum sit, id quod diximus magis & euidentius accidit.

XXV.

Quum vinum sit natura calidum & humidum, quomodo dicitur aliquod esse frigidum, aliquod adstringens, quod *στυλικόν* vocant: aliquod *αυστηρὸν καὶ σπυρρὸν*, quod est austerum, id est ingratum & acerbum? Quibus omnibus

omnibus frigidum quiddam & siccum potiùs quàm contrarium calidum & humidum significari videtur. An vini calidam & humidam esse naturam & facultatem, id est *φύσιν καὶ δύναμιν* neque dubium vnquam fuit, neque magis quærendum est, quàm sit ne aqua frigida & humida, sitne terra frigida & sicca, ignis calidus & siccus. Nam de aëris natura alii aliter; sed ratio tamen vincere videtur esse hanc calidam & humidam. De hoc igitur qui dubitare aut quærere velit, eum vel auctoritate vetustatis vel præsentis experientia refutandum arbitramur. Quomodo igitur illa quæ recensuimus, dici perhibebimus? An non mutatam illa quidem vt naturam indicent, quam diximus esse vini calidam & humidam; ita enim vinum iam non esset: Semper enim naturâ mutatâ aliud existit,

Et quodcumque suis mutatum finibus exit,

Continuò mors est illius quod fuit antè,

vt ait Lucretius:) Sed vt tantùm augeri aut minui illam propriam vini facultatem. Non enim aliud est frigidum quàm minùs calidum, & siccū quàm minus humidum: Quæ differentia sunt loci atq; regionis & ætatis ac tēporis.

XXVI.

A Nima hominis, quam doctissimi quiq; intelligentem, id est *νοεπάρ* perhibuerūt, qui iam Animus appellatur, an sit talis accedente extrinsecus mentis intelligentia, qui est *νοῦς*, & augendo naturam illius efficiente aliâ atque diuersam à cæteris. An verò est ipsa talis natura

natura sua, eminente in ea hac parte pulcherrima atq; præclarissima mentis & intelligentiæ tanquam oculo in corpore animantis. vel est potius hæc mentis natura seu *ἐσία* ipsius hominis constitutio, & aliæ quæ partes aut facultates vocantur, affectuum, inquam, & sensuum atque nutritiæ, sunt *συμβεβηκότα*. An neque existit, neque est in homine natura mentis vlla, sed anima prædita ea facultate potestateq; vt intelligere possit, diuinitus ista efficacitate instrui solet, quæ mentis nomine indicatur, & cum paucis, tum ferè omnibus serò contingit, vt benè agi cum eo Plato dicat, qui vel in senectute mentis particeps efficiatur: vt re vera Mens diuina quædam excellentia sit in homine, Natura autem, id est *ἐσία* *νῆς*, nō sit.

κζ.

ἐπὶ ψυχογ.

A Μα ἢ φύσις τὴν τε δυνάμιν ἀποδίδωσιν ἐκείνη καὶ τὸ ὄργανον. εἰ ἄρα ὁ νοῦς δυνάμει εὐθὺς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, λεγέσθω τὸ ὄργανον ᾧ χρῆσόμενος τῇ ἐνεργείᾳ νῆς ἀποδεδυμένον. εἴποι δὲ ἴσως ἀν τις ὅτι τῇ ψυχῇ.

XXVII.

Natura simul & facultatem & instrumentum vnicuique tribuit. Si igitur Mens statim potestate est in homine, dicatur, quodnam sit instrumentum, quo vsura sit mens quæ actu aderit. Fortasse autem dixerit quis, Anima eam vsuram.

XXVIII.

Platonis doctrinam semper magnifici. quæ quidem (vt animaduertere licet) subtilitas & acumen

notitiam, Græcis vocatam γνώσιν complectentem illa cuncta, quæ commemorauimus, vt si definire ea aliquis singulatim velit, ad hanc communem significationem respiciendū ipsi sit. His igitur prænarratis, numquid dicemus aliquid? perhibendo ἀῖθησιν secundum Platonem esse γνώσιν ἄλογον τῶν παθῶν, ἢ ψυχῆς δυνάμιν γνωριστικὴν ἄλογον διὰ σώματος. Quæ liceat, vt arbitror, sic interpretari. Sensum esse notitiam rationis expertem eorum quibus afficimur: vel Vim animi præditam experte rationis notitia, corporis adiumento indigentem. In corpore enim sunt ea quæ ἀῖθητήρια, quædam sentiendi instrumenta, appellantur, nata atque apta singula ad sibi congruentia ἀῖθητά, id est ea quæ sensu percipiuntur, mouentia hunc in animali sensu prædito (quod ἀῖθητικὸν Græci dicunt) secundum id quod offertur, hoc aut illo pacto. Offeratur enim, verbi causa, pomum ex iis quæ Poëta aurea appellat. Cognoscitur videndo figura & color, quæ est oculorum affectio: odorem autem iudicant nares, saporem gustatus, tactus mollitiem. Si conicias hoc in tabellam, sonitus ad aures peruenit. Atque hæc ita ab animo cognoscuntur. Sed quid indicat pomi notionem? Non aliquis ex iis sensibus quos enumerauimus, quæ sunt ἀῖθησεις μερική. Horum enim vnusquisq; suam peculiarem habet notitiam. Non etiam communis omnium in animo sensus, quæ Græcis est κοινὴ ἀῖθησις seu κοινὸν ἀῖθητήριον. Huius enim est affectionum tantummodo diuersarum

farum diiudicatio : Sed totius rei naturā igno-
 rat. Aliquam ergo esse vim præstantiorem o-
 portet quæ totius rei notitiam absque illa par-
 tium distractione simul complectatur, con-
 templando formam ipsius. Eam Plato vim *δό-
 ξαν* vocavit, quæ Latinis est opinio atque sen-
 tentia : Et copulavit cum sensu : & ideo τὸ *αἴ-
 σθητόν*, id est quod sensu perciperetur, *δοξαστόν*,
 id est opinabile appellavit. Iam quum sensus
 quasi nuncii quidam interdum afferant affe-
 ctiones alienas, vt rotundum esse quod est
 quadratum, aut fractum quod integrum, aut
 mel amarum: quis non videt, vim præstantio-
 rem esse oportere, à qua iste error tollatur? qui
 quidem sensuum propriè non est : nam affe-
 ctionem suæ partis, qua vnusquisque instrui-
 tur, nunciat, quæ omninò talis est. Huius igitur
 affectionis causam reddens, & aliud de-
 cernens animi vis ista erit quam diximus, cu-
 ius notitia non requirit illa sensuum instrumē-
 ta, neque in horum quasi salebris adhæret.
 Quòd si hanc cum sensibus, rationis instar; sin-
 cum scientia compares, expers rationis vide-
 bitur. Nam & sensuum quasi iudex est, & no-
 titia rationis atq; opinionis coniuncta est, sic
 quidem, vt ratio tam sui ipsius quàm opinio-
 nis habeat notitiam, vnà cum causarum ex-
 plicatione; opinio autem & illa quidem noti-
 tiam habeat tam rationis quàm sui ipsius, sed
 absque explicatione causarum : Et ab intelli-
 gentia & mente, quæ rationem gubernat, lon-
 gissimè recedit, & ad comprehendendum ali-

quid, corporis adiumento indiget, & in hac extrema notitiæ connexa progressio, insistit. Supra autem hanc animi vim, opinionis, inquam, & iudicii in sensus implicati collocatur λόγος, quam Rationem Latine vocamus: Quæ est animi intelligentia quidem illa, sed mobilis, ita ut ad veritatis cognitionem transeundo contendat, & sic eam attingat annitendo, μεταβατικῶς, quemadmodum Platonici loquuti fuerunt. Princeps autem & quasi Regina est Mentis vis, quam νόησιν appellarunt, Latine possumus, nisi fallor, intelligentiam nominare, eius qui νοῦς dicitur agitationem quandam: Quæ iam verum, id est τὸ ὄν per sese ipsa non ab alio sustentata atque fulta, (quod Platonici ἀμεταβάτως dixere, apprehendit cognoscendo, & scientiam ex sese gignit: vel est potius ipsa scientiæ efficacitate & dignitate prior atq; superior: Et in contemplatione (quæ est ἐποπτεία) veri & boni acquiescit, scientiæq; mater est

Procl. 68. διάνοια, προβάλλει τὰς ἐπισήμας, id est produ-
cens scientias, in animo ipso disputatio, hoc
secum quasi colloquente. Sed illa quam δόξαν
Theateto. nominauimus, etiam ad νόησιν quasi aspirat:
peruenire autem nequit διὰ τὸ ἄλογον, quo ad
notitiam veri: Est enim hæc caussarum ignara:
Et sic definitur: δόξα μὲν λόγων γνώσις ἀναγκάσις.
Itaque inter hanc & intelligentiam Plato col-
locauit διάνοιαν, quasi cogitationem dicas &
fluxionem quamdam mentis, quæ & ipsa si-
cut λόγος notitiam veri attingat, sed quemad-
modum diximus, transeundo & per admini-
cula

cula quædam. Et ideo mediam hanc intra νόη-
σιν & δόξαν constituit Plato, habentem notitiã
rerũ itidẽ earũ, quæ mediã interiectã sunt, &
ad quas opus est intẽtione quidem minũs ac i-
quã intelligentiã, magis autem strenuã quã
opinionis, vt ista perspicientia illustrior sit o-
pinione, & obscurior quã intelligentia. Id
est, vt eadem Græcẽ ex Proclo referam: ἡ διά-
νοια μέση νοήσεως ἔλα καὶ δόξης, τῆς μέσων ὅσιν ἐ-
δῶν γνωσικῆ, τῆς δεομένων ἀμυδροτέρας μὲν ἢ κτῆ νόη-
σιν, τρανεστέρας δὲ τίνος ἢ κτῆ δόξαν ὀπιβολῆς. Atque
huic tribuit notitiẽ tamquam materiam Plato
mathematicas disciplinas: quum ille quidem
in Theæteto quasi conclusionem disputatio-
nis in animo, id est τῆς δειγνοίας, δόξαν esse perhi-
beat, secum hoc aut illud statuẽtem. Vt sit συλ-
λοτισμὸς, id est ratiocinatio τῆς δειγνοίας; ipsum
autem συμπέρασμα, id est complexio, τῆς δόξης
tantũm. De quo iam plura dici locus & res
proposita non postulat, vt esset inculcatio ver-
bosior aliena. Itaq; concludatur expositio ista
breui mentione facultatum notitiã, id est γνω-
σικῶν διωάμεων quasi catenã, (quæ σειρά Gra-
cis est,) connexa quædam series illarũ, hoc mo-
do: Νόησις, γνώσις ἀμετάβατος, διάνοια καὶ λόγος, με-
ταβατικῶς δόξα μὲν λόγων ἀναγτίως, ἀῖθησις γνώσις
ἄλογος τῆς παθῶν. Hæc qui volet vel nostro
more secundũm suprà commemorata, vel ali-
ter suo interpretari poterit.

I. Tim. 76

XXIX.

SED quæ est Aristotelica φαντασία; An perti-
net hæc quoq; ad sensus, ita quidem, vt sin-
d 3 dulatim

gulatim percepta sensibus in animo ab illa tāquam in speculo exhibeantur, vt sit notitia in ea *μορφωτική*, deferens quasi pingendo fingendove expressa sensuum indicia ad iudicium & decisionem animi, quæ est vis cogitationis atque sententiæ. Atque huius efficacitatem ad mentis quoq; & intelligentiæ præstantiam pertinere Aristoteles vult. Nam inania visa eorum, quæ ab omni notitiæ veritate abhorrent, etsi huius etiam partis opera sunt, explicatio tamen eorum aliam orationem requirit. Hæc est Mens Aristoteli & ipsa, non simpliciter, sed cum adiectione affectuum, id est *νῆς παθητικός*. Itaq; eam ab opinione & sententia coargui, Platonici tradunt, quod Phantasia quasi officina quædam sit imaginum & simulacrorum, quibus opinio & sententia nō inficitur. Coarguit autem ipsa sensus, quòd non afficiatur neque conturbetur, sicut illi. Opinionem autem & sententiam coarguit scientia, id est *θρησήμεν*: Quòd causarum in hac cognitio insit, cuius illæ sunt expertes. Et hanc etiam, inquit Platonici, ipsa Mens coarguit: in qua non est dispersita neque distracta, sed copulata & tota rei cognitio, quemadmodum in scientia, quæ interdum rei alicuius naturam penitus comprehendere nequit. Itaque in animo ista est vis excellentissima, neque coarguitur ab altera vlla, id est *ἀνεξέλεγκτος ὅστιν ὡς ἐν ψυχῇ*. Sola autem Mentis quasi diuinitas quædam integritatis simplice cōtemplatione eam coarguit, quod in diuersos & varios quasi tracta-

Procl. in
Tim. 104.

tus scientia euadat. Quae quidem quum ad hūc modum à Platoniceis differuntur, haud scio an ad nimiam tenuitatem elimando illi pertundant, atque adeò nimis distendendo tuniculam obrumpant. Sed considerationem tamen horum vtilitate non carere arbitror. Deq̄; his satis esto nunc quidem disputatum.

λ.

TΑ τέρατα ἢ κτ' φύσιν ἢ παρὰ φύσιν; καὶ εἰ παρὰ φύσιν, ἢ αὐτομάτω ἢ τέχνῃ ἢ λογισμῶ ἢ νῶ ἢ ὀτω οὐκ ἀπλῶς ἄλλω παρὰ τὴ φύσιν; εἰ δὲν ἢ τούτων ἀπάντων φαίη τις ἄν. ἐκ ἅρα παρὰ φύσιν τὰ τέρατα κτ' φύσιν ἅρα καὶ φύσει. ἢ τοῦτο ἄτοπον; τί γὰρ διάφορον μεταξὺ τῶν, λόγῳ ἕνεκα, ἀνθρωποειδῆς βρέφους καὶ τερατώδους, ἢ ἀμφω κτ' φύσιν. ἢ λεκτέον, ὅτι ἡ φύσις διτλῶς νοεῖται, ἢτε μεικτῆ, καὶ ἡ καθόλου. καὶ ὡς πρὸς τὴ μεικτῆ, ὅτι τὸ τέρας γίνεται παρὰ φύσιν, οἷον, εἰ ἔτιω τύχη, ἀνθρώπου ὡς ἢ πρὸς τὴ καθόλου, κτ' φύσιν. ταύτη γὰρ εἰ δὲν παρὰ φύσιν. εἰ δὲν γὰρ κακὸν ἐν τῷ παντί. γίνεται γὰρ τὰ τέρατα ὑπὸ τῆ ὀλικῆς φύσεως μεταβαλέσεως τῆ ὑποκείμενου καὶ ἀνεπιλήθειον ποιήσεως πρὸς τὸ καθόλου δέξασθαι τὴ φύσεως τῆ μεικτῆς τὸ εἶδος. ἔτι ἢ εἰ τὸ τέρας φθορά τις ἔστι τῆ κτ' φύσιν τοῦ εἶδους, καὶ εἰ δὲ ἡ φθορά παρὰ φύσιν. εἰ δὲ γὰρ ἡ γένεσις. εἴγε ἢ ἄλλα γένεσις ἄλλα ἐστὶ φθορά. ἐκ ἅρα πρὸς τὴ ὀλλω φύσιν ἢ τῆ τέρατος παρὰ φύσιν γένεσις.

XXX.

MOnstra & portenta sunt' ne secundum Man præter naturam? Et si sunt præter naturam, an casu & temerè fiunt, an arte, an ratiocinatione, an mente, an deniq; quauis alia
 d 4 re quæ

re quæ sit præter naturam? Nihil autem horum omnium quis dixerit. Non sunt igitur monstra præter naturam: proinde secundum naturam, & natura. An hoc absurdum est? Quid enim interest inter, verbi gratia, infantem qui figuram habeat humanam, & monstruosum? Suntne utraq; secundum naturam? Num hoc dicendum, Dupliciter naturam intelligi, & particularem & vniuersam: Et quantum ad particularem, monstrum fieri præter naturam, verbi gratia, si ita contingat, Hominis: Quantum verò ad naturam vniuersam, fieri monstra secundum naturam. Nihil enim in hoc vniuerso malum est. Fiunt enim monstra ab vniuersali illa natura, mutante inferiorem sibiq; subiectam, & ineptam eam reddente ad recipiendam particularis naturæ formam. Præterea si monstrum est corruptio quædam figuræ, quæ secundum naturam talis vel talis esse debeat, ne corruptio quidem est præter naturam. Nam neque generatio: Si quidem vnius generatio & ortus, corruptio est alterius. Non igitur, si vniuersam illam naturam spectes, monstrum præter naturam generatur.

λα.

Ἰὰ τί τῶν στοιχειωδέσατον τῶν πρώτων σωμάτων καὶ μικρομερέσατον ἢ ὅτι ἐνεργέσατον τε καὶ ἀπλόσατον, αὐτὰ τε τούτῃ γῆμα ὡς σώματος πυρραμὶς φερόνυμός ἐστιν, ἐπὶ τεσσάρων τε βάσεων καὶ ἐπὶ τεσσάρων γωνιῶν μόνη περιχλειομένη.

XXXI.

XXXI.

CVr Ignis ex corporibus primis maximè elementaris est & tenuissimarū partium? An quia efficacissimus est & simplicissimus: eiusdemque figura tanquam corporis, vnde & Pyramis nomen sortita est, quæ sola quatuor basibus & quatuor angulis clauditur.

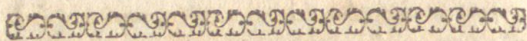
λβ.

Πὼς φαμὸν τὴν σελλῶν φάσεις εἶναι μίωσειδεις καὶ διχοτόμους; ἢ ἔχῃ ὡς συμβαινόντων ἀληθῶς τῶν σχημάτων τῆν σελλῶν, ἀλλὰ μόνον φαινομένων, ὅπῃ καὶ γραμμικῶν ἀποδείξιν πλεῖον δεῖ πάντως εἶναι τῶν φαινομένων τὸ πεφωτισμένον, ἔλαττον ἢ τὸ ἀφώτιστον· εἴπερ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας μικροτέρα ἢ σελλῶν ἐστίν. ἢ τοιαύτης πλεονάζει τῆς ἡμισέως λάμπουσα, ἵνα καὶ τὸ ἀπορρέον αὐτῆς σίασμα κωνοειδὲς ἀποτελεῖται. τὸ ἢ ὅπῃ θάτερα ἀντεκαλλόμενον ἐπὶ εὐθύ τῶν κόνων εὐθειῶν, καλαθοειδὲς σχῆμα ἢ κοινῶν ἢ ἀμφοῖν βάσιν ἢ τὸ πεφωτισμένον καὶ ἀφώτιστον διορίζεται κυκλικῆν γραμμὴν περιγέγραπται.

XXXII.

QVomodo dicimus Lunæ aspectus seu phases esse nunc figura bicorni (μίωσειδης,) nunc dimidiata (διχοτόμους;) An non ideo quasi reuera tales figuræ accidunt aut insint Lunæ, sed tantum videantur: Quandoquidem secundum linearem demonstrationem omnino maiorem esse oportet eam partem quæ illustratur quàm appareat: minorem verò eam, quæ non illustratur: Si quidem so

dem solari globo minor est lunaris. Talis autem quum sit, semper maior eius pars quàm dimidia lucet, vt etiam vmbra, quæ inde manat, efficiatur conii similis: Quæ autem ex aduerso obiicitur atque in rectas conii lineas immittitur, figuram præbeat calathi similem: Communem verò vtriusque basin circularis linea describat, quæ partem illuminatam ab obscura & opaca distinguit.

MATHEMATICA.

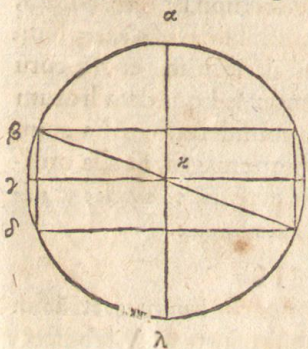
I.

QVOD Plato ait de duabus lineis, quæ mediæ scissæ sicut litera X fuerint circumflexæ in mundo, id mirabili varietate explicatur à diuersis. Atque Proclus quasi perpoliando aliorum commentationes, à Mathematicis disciplinis rem abducens in disputationes naturales confusas cum Theologicis inuoluit. Atque ait ille: Platonem Mathematicis nominibus tanquam velo vsurum esse, quibus teget veritatem rerum, sicut Theologos (Poetas veteres significans) fabulis, & Pythagoreos notis quibusdam, quæ symbola vocarunt. At mihi videtur, Platonem voluisse Astronomicam doctrinâ hac ratione eruditiùs aliquantò tradere vel designare. Itaque nihil aliud innuere videtur,

videtur, quàm sectionem linearum diametri in circulo æquinoctiali & signifero in Sphæra: Quorum quum vterque maximus sit, necesse est sectione has dimidiari. Iam vt intelligatur, de circulis fieri verba, flexionis addit mentionem. Nam circulus aliter quàm ex centro ad interuallum describi nequit: & hoc linea recta ἡ ἐκ τῆς κέντρης, & duplicata est diametri linea: Estq; hoc modo etiam indicata obliquitas, id est λόξωσις καὶ παράλλαξις τῆς ζωδιακῆς. Pertinet huc etiam Ægyptiacum σύμβολον, nimirū figuræ X in circulo expressæ: Quod διάγραμμα planè exprimit illorum circulorum designationem. Quòd autem vnum exteriorem, interiorum alterum perhibet horum circulorum Plato, ad id referendum est, quod signiferi circulum & Solis & Lunæ & siderum quinque motibus tamquam peculiarem attribuerunt, quorum sint orbis intra extimum mundi. Et conuersio etiam dextra atq; sinistra designato in

circulo quatuor laterum figura animaduerti potest. Sit circulus α.β.γ.δ.λ.ε.ζ.δ. cuius cētrum κ. Et intelligatur conuerti supra α. λ. axe: describaturq; in hoc β.δ.ε.δ. τετράπλευρον: & designet γ. ζ. æquinoctialem: β.ε. sig

β.ε. signiferum. Intelligatur ζ. oriens conuersio: Ita fiet θ. ε. ὀπίθεξις, β. δ. ἐπαρσις: Et sunt istæ ὁμοίαι ἐναντίαι: Est ἡ; illa conuersionis primæ τῆς ἀπλανῶν: hæc interiorum τῶν πλατωνίων.

II.

QUum numerus sit in eodē genere, quod ποσόν, id est quantum dicitur, propria scilicet est notio huius copię, & hæc tamen ipsa ordinata & figurata qualitatis cōsiderationē admittit, in qua certē ἄξις est & σχῆμα. Idēne ergo esse potest Quantum & Quale? In eadem omninō re possunt solentq; diuersæ cōsiderationes habere locum. Est autem numerus res quanta, quæ eadem modum qualitatis admittit. Sicut ἐπίπεδον quum quantum sit, descriptum nimirum maius aut minus, τρίγωνον tamen aut τετράγωνον est qualitate: Sed quod quantum dicitur, συμβεβηκός habet rationem. Quum autem συμβεβηκός non sit ὑποκείμενον, quomodo erit alterum in hoc συμβεβηκός; Non est accessio ista vna ad alteram in genere eorū quæ συμβεβηκῶτα dicuntur; sed quædam horum diuersa rei propositæ cōsideratio. Alia enim est multitudinis, itēque magni, & alia ordinis ac figuræ notio, id est ἕτερον τὸ πλῆθος & μέγεθος, καὶ ἕτερον ἢ ἄξις καὶ τὸ σχῆμα.

III.

QUum definitiones cōstituentes artiū fundamēta veras esse oporteat, an labascere suspicandum Geometricā de lineis æqualibus quæ

quæ sunt *παράλληλοι*: & quo pacto illa stabili-
ri posse videatur? Nam secundum antiquitatis
consensum, terra in medio collocata vt sit in-
star centri, fieri nequit, vt ductus linearum
duarum sic dirigatur, ne infinita progressionem
vsquam illæ concurrant, quum ex globi conne-
xo ad centrum omnes lineæ ductæ concurrât.
An secundum id quod sumit Geometra, lon-
gitudine tantum esse lineam, sumere etiam
hoc licuit, æquabiliter duas longitudes pos-
se procedere, quum præsertim angulos extare
inclinacione illarum docere vellet. Et talis li-
nearum copulatio ad astrologicas quoque ra-
tiones profutura esset.

IIII.

QUum propositis tribus rationibus neces-
se sit quartam cum his congruere, & ita
reperitur proportione trium inuenta quarta
non posita: Quo pacto fit, vt in ea ratiocina-
tione, quam Logistici conuersam vocant, illa
conturbetur series? An non sunt in ea tres sim-
plices rationes, sed ita numeri implicantur in
res aliquas, vt manifestò rationes commisceân-
tur, & ideo ad explicationem alia via quærê-
da fuit, cuius ita est repertum in conuersione
compendium. Tres ebibunt 2. canthar. die 1.
quot diebus ebibunt 2. canth. 6.

6.

12.

Πότερος τῶν ἀειθμῶν πρότερος, πλεισὸς ἢ ἄρ-
τιος; ἢ δυνάμει μὲν πρότερος ὁ ἄρτιος ἐν τῇ
δυνάμει, τῇ δὲ ἐνεργείᾳ ὁ πλεισὸς ἐν τῇ τριάδι, ἢ τε-
τράδος

τάδος τὸ ἄρτιον ἐνεργεία πρώτων ἐνδ' εἰκνύσης.

V.

VTer numerorum prior est: Impár ne, an par? Num potentiâ quidem prior est par numerus in binario, actu verò impar in ternario, quaternario parem numerum actu primū ostendente.

VI.

Sed quomodo dicitur quòd pars numeri sit numerus, quum numquam pars idem sit quod totum? Non dicitur esse idem numerus pars totius numeri: Sicut manus & pars corporis moles est, & totum corpus moles. Et linea *a. β.* diuiditur in partes *a. γ.* & *γ. β.* quæ singulæ & ipsæ sunt lineæ; sed non sunt ea linea quæ est *a. β.* Et paries est extractio sicut domus tota, sed non est domus. Sic duo & tria sunt partes numeri quinarium, & sunt numeri: sed neq; duo neq; tria singula sunt quinque. Sic apud Iurisconsultos quælibet pars fundi est & dicitur fundus, quælibet pars hæreditatis hæreditas.

VII.

Quomodo Pythagorici perhibuerūt, medium inter vnum & decem numerum septenarium? An quia his numeris expositis, 1. 4. 7. 10. æqualitas reperitur arithmetici respectus atque habitus: Quum interiecti medii æquales sint extremis. Etiam quantò plura sunt quatuor vno, tanto pauciora sunt 7. quàm 10. Et rursus, Quanto pauciora 4. quàm 10. tanto

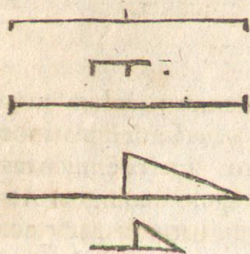
10. tanto plura sunt septem vno. Iam inter 4. & 10. media sunt 7. proportione arithmetica. Quum autem ab vno ad quatuor procedens series numerorum constituat 10. vt quatuor vim habeant atque potestatem quamdam numeri denarii, id est sint decem *δωάμη*, & decem efficiant hunc numerum exhibendo, id est *τῆ ἐνεργεία*, cadunt ita 7. media inter duas decurias. Compositis autem extremis vt fiant 14. fiunt iam 7. subdupla, id est habentia *λόγον ὑποδιπλάσιον*.

VIII.

Quomodo dixêre 28. numerum *τέλειον*, & partibus suis æqualem? An sicut 6. non partiendo, qui est *μεισιμός*, sed dissoluendo in numeros ab vno ad septem colliguntur 28. sicut & 6. Hoc modo: 1. 2. 3. quum tamen & partiendo 6. perficiantur $\frac{1}{6} \frac{1}{3} \frac{1}{2}$

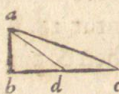
IX.

Quæ fit vt appensis vtrimq; ponderibus ad perticam longam pedes xx. spissitudine palmari grauioribus, illa incuruetur, sed si xv.

pedum longitudinē detrunces, iisdem ponderibus appensis in partem longam pedū v. ne flectatur quidem? Idem intelligendum, si manibus

si manibus curuare aliquis tentet. An quia illud spatium quod à media recedit, adiuuat pōdus ipsūmque reddit grauius? An omnia pondera quum deorsum suo feruntur motu, quò longiùs absunt veluti ab initio quodam suo, eò grauiùs feruntur & præcipitantur: vt in state-ra, quò longiùs ab examine pōdus appofueris, hoc deprimet vehementiùs. In longitudine etiam maiores vires possunt cū manibus, tum toto corpore in flectendo adhiberi. Accedit etiam plus aëris, qui adiuuat impetū. Sed quare in medium etiam pondus grauius impositum, illam exempli causa perticam pedum xx. curuabit; in v. ped. impositum non curuabit? Eadem ratio videtur. Nam & ita à suo principio

recedit longius pondus. Vt, sit triā-gulus normalis $a.b.c.$ & $b.c.$ linea habeat pōdus in b . Deprimet iam pōdus vehementiùs. longior enim est $a.c.$ Idem si pondus in c . statuatur accidet. Iam secetur media $b.c.$ & notetur sectio litera d . multò erit breuior. Quum autem tantum spatium de triangulo recidatur, necesse est impetum segniorem fieri.

X.

CUr veteres metientes circulum maximū in caelo $\epsilon\zeta\alpha\gamma\omega\nu\epsilon \chi\eta\mu\alpha\tau\omicron\varsigma$ designatione potissimum sunt vsi, senis lineis definientes ambitum Zodiaci, & singulis duo signa? An quia talis figura est maximè naturalis. Itaque & apiculae cellulas sex angulorum fabricantur natura

tura ductu, & effingentes aliqui stellas, tot acies describunt eminentes, vnde circumdu- ctione linearum σχῆμα ἐξάγωνον existeret. An ve- rò quia demonstratur ἢ ἐκ τῆς κέντρης ἀqualis es- se τῆς πλευρᾶς τῆς ἐν τῷ Θ^λ ἐγγραφομένη ἐξαγώνου. Quam rationem Aratus sequutus est his ver- sibus,

ὄσων δι' ὀφθαλμοῖο βολῆς δαπαλέμενῃ αὐγῇ
ἐξάκις ἂν, ἅσ' ὑμῖν ὑποδράμοι. αὐτὰρ ἐκάσῃ
ἴση μετρηθεῖα δ' ὕω πεδιτέμενῃ ἄστρα.

1 α.

Ημοκεῖτου διηπορικῶτος, εἰ κῶνος τέμνεται

παρὰ πλὴν βάσιν ὀπιπέδῳ, τί χρὴ δὲ γνωεῖσθαι τὰς τῆς τμημάτων ἐπιφανείας ἴσας ἢ ἀνίσους γινομέ- νους. ἀνισοὶ μὲν γὰρ εἶσαι τῆς κῶνον ἀνώμαλον παρέξουσιν, πολλὰς ἀποχαράξεις λαμβάνοντα βαθμοειδεῖς καὶ τραχύτητας ἴσων ἢ ἐσῶν, ἴσα τμήματα εἶσαι καὶ φανεί- ται τὸ τῆς κυλίνδρου πεπονηθῶς ὁ κῶνος ἐξ ἴσων συγκεί- μενος καὶ ἐκ ἀνίσων κύκλων, ὅπερ ὅστιν ἀπώτατον· κα- θάπερ ἐξέθηκε ταῦτα ὁ Πλούταρχος ἐν τῷ περὶ τῆς κοι- νῶν ἐνοσιῶν πρὸς τοὺς ζωϊκοὺς. περὶ οὗτου ὅτινυ τοῦ ἀπορήματος τί φήσεν ἂν τις πειρώμενος λύειν; ἢ τὸ τῆς χρυσίπτου ἀδρανόητου καὶ ἀσύστατον, ἀπλυτικῶτος τῷ Δημοκρίτῳ ἐν ταυθοῖ ὡς ἀγνωοῦντι. τὰς ἐπιφάνειας μῆτε ἴσας εἶναι, μῆτε ἀνίσους, ὅπερ ἐξέλεγε καὶ ὁ Πλά- τάρχος. ἔτω γὰρ δὴ γένοιεν ἂν ἔτε κύκλοι ἀνισοί, ἔτε σχήματα ὅλως ἀνισα, ἀμέλει ἔτε βάρη ἔτε σώματα. ἀλ- λά τί πρὸς πλὴν τῆς Δημοκρίτου ἀδρανόησιν ῥητέον; ἢ καὶ πρότερον σκεπτόν, τί ἀνωμαλία, καὶ τί τραχύτης; ἔστιν ἄρα ἀνωμαλία μιᾶς ἐπιφανείας ἀνισότης πρὸς ἑαυτῷ. τραχύτης ἢ ἀνωμαλία μὲν σκληρότη- τος. τί γὰρ κῶνός ἐστιν, ἐκ τῆς εὐκλειδεῖων φανερόν.

Plutarc. περὶ
κοινῶν ἐνοσιῶν.

τὸ ἢ τὴν ἐπιφανείαν πέρασ, γραμμῆ. ἐν τῷ κώνῳ τίνων
 αἱ ἐπίπεδοι τομαὶ ἀνίστοι μὴ ἔσον, ἐκ ἀνόμαλοι ἢ καὶ
 τραχεῖς δὲ τὰς ἀποχαράξεις, τὴν γραμμῆς ἕσης ἀνευ
 πλάτης, καὶ μὴ παρεχούσης ἀπόσημα καὶ τῆτο, ἀλ-
 λά καὶ τὸ μήκος μόνον. ὥστε τὸν μὴ κώνον δέχεσθαι ἑ-
 μάς δι' ὅλας ἀνίστους, πλὴν ἢ ἐπιφανείαν δὲ γράμμεν ὀμα-
 λῶ τε καὶ λείαν ἢ ἀχάρακτον. ὥστε οὐδ' ὁ γνώμων
 περὶ τεθεῖς γνώμωνι ἐκ ἀλλοιῶν μὲ τὸ □^{ον} μείοι ἢ καὶ
 αὐξοι, ἔτω καὶ αἱ τῶν κώνων κύκλοι ἐπίπεδοι ἀνίστοι ὄν-
 τες ἀποτελεῖσι πλὴν κωνικῶν ἐπιφανείαν οἷα πέρ ἐστι.

XI.

QUum Democritus dubitarit, Si conus
 superficie secundum basin secetur ec-
 quia itatuendum sit, partium istarum super-
 ficies æquales, an inæquales esse. Nam si inæ-
 quales sint, conum inæqualem exhibebunt, ut
 qui multas accipiat sculpturas graduum specie
 præ se ferentes, multasque asperitates ac stri-
 bligines. Rursum, si æquales sint superficies,
 æquales etiam erunt partes seu segmenta, &
 videbitur conus id passus quod est cylindri
 proprium, ex æqualibus scilicet circulis & nō
 ex inæqualibus compositus: id quod absurdif-
 simum est, quemadmodum hæc exposuit Plu-
 tarchus in commentario de communibus sen-
 tentiis ad Stoicos. De hoc igitur dubio quid
 dicere aliquis queat qui id solvere conetur?
 Num id quod Chrysippus affert incomprehē-
 sibile intelligentia & malè cohærens, dum is
 occurrit hîc Democrito, quasi qui ignorarit,
 Superficies neq; esse æquales neq; inæquales,
 quod

quod etiam Plutarchus reprehendit. Nam hoc sanè pacto neq; circuli omnino inæquales fierent, neque figuræ, denique nec onera neque corpora. Sed quid dicendum erit ad Democriti illam dubitationem? An etiam priùs considerandum erit, quid sit inæqualitas, quid itè asperitas? Est igitur inæqualitas, (græcè ἀνωμαλία) vnius superficiei ad seipsam iniquitas: Asperitas autem est inæqualitas cum duritie & rigore. Nam conus quid sit, ex Euclideanis notū & manifestum est. Superficiei verò terminus & extremum est linea. Quare in cono sectiones superficiales erunt quidem inæquales, non autem iniquæ, inconcinnæ & asperæ propter sculpturas nescio quas: quum linea expers sit latitudinis, neque abscissum vllum secundum id præbente, sed tantum secundum longitudinem. vt proinde conus quidem recipiat sectiones per totum inæquales; Superficies autem equalis & breuis permaneat, minimeq; sculpta aut exasperata. Quemadmodū igitur gnomon seu index indici appositus non alterat quidem

□^o, sed minuit augétque. Ita etiam coni

circuli superficiales quum sint

inæquales, efficiunt su-

perficiem conicam

talem qualis

est.

GRAMMATICA ET ETYMOLOGICA.

I.

Æne. 5.

ANNVS quis est? Αναειρέμνος ne, vt Seruius ait: An potiùs Latinæ originis, significante initio circuitum, vt sit quasi amnus: sicut amnis, qui ambit ripas. Et suo cursu conficit certum tempus, quo Sol peragrat circulum signiferi, & in se sua per vestigia voluitur annus. Hanc originem deminutio annuli comprobatur, qui digitum ambiendo circumdat. Et traditur, Ægyptios *ιερογλυφοῦντας* Annum indicasse figura serpentis, ore complectentis caudam & experimentis circulum.

II.

Vnde *ἀκτίνες*; Sunt hæ proprie αὐγὰι, id est scintillæ lucis aut splendoris, vt Solis Latinè radii dicuntur. An sunt illæ quasi extensæ & effusæ *ἀπὸ τοῦ ἐκτείνεσθαι*. An sunt *ἀκτίνες* καὶ *πλεονασμὸν*, quasi *ἀκίνες*, quod à luce promoueantur.

γ.

ΑΠΟΛΥΩΝ ἢ ΔΥΠΟΛΥΩΝ καὶ τὸ πλάτωνα, ἢ ΔΥΠΟΛΥΟΣ. ἢ καὶ τὸ σρωματέα εἰς ὧν, τὸ α σερπτικῆ νοεμενε, ἵνα σημαίνη τὸ μὴ πολλὰ ὄντα.

δ.

ΑΓΑΠΗ καὶ ἀσπάξεως πόθεν; ἢ ὅτι ἀγάπη, ἢ ἄθαν ἀπθμενη; καὶ τὸ ἀσπάξεως τὸ ἅμα ἀνάστα, ὡς οἶον τρόπον καὶ χῆμά τι φιλητικὸν ἐρωτικὸν ἐνδείκνυται

ἐνδείκνυσθαι τοῖς ὀνόμασι.

V.

VNde Aruspices? An non est verum, vt Dionysius Halicarnensis putat, quum priscis temporibus Pelasgi ex Thessalia Italica nationi commigrarint, quem Græci *ἱεροσκοπόν* vocarunt, eum voce sincera externo sono corruptum appellatum esse Aruspicem: Sed est origo nominis Tyrrenica atque Hetrusca. Nam & Aruns Hetruscum est, vel ab auibus, vt videtur, vel aliunde ductum, & ariolari verbum diuinandi habet significationem. At *ἱεροσκοποι*, vt opinor, extispices propriè sunt, qui extis immolatae hostiæ inspectis diuinare solebant. Hostiam autem Græci *ἱερεῖον* vocarunt, & sacrificia *ἱερά*. De eodem iterum. Aruspices & Arioli an sunt Hetrusca vocabula originis gentilitiæ, significantia diuinationem, an aliquid simile? An potiùs faruspices & farioli à fando. Itaque eruditis quibusdam aspirari istis nominibus placet: vt pro fordeo & Felene fecerunt hordeum & Helenem.

VI.

BOnum vnde? An temerè hoc quæritur, quum auctor linguæ Latinæ M. Cicero 4. de finib. se nescire dicat, bonum ex quo appellatum sit. Vlpiano assentior putanti in lege 49. D. de ver. signific. bona ex eo dici quòd beant, hoc est beatos faciunt: quum beare sit prodesse. An liceat suspicari coniecturas ex aliis capienti, esse bonum duonum: vt bellum,

duellum: bis, duis: & intelligi, in vno solo boni rationem non consistere, sed in participatione & communicatione cerni, quæ duum mentione indicatur.

VII.

Balneum vnde? Augustin. Confessio. lib. ix. Visum etiam mihi est, vt irem lautum, quod audieram, inde balneis nomen inditum, quia Græci βαλανείον dixerunt, quod anxietatem pellat ex animo.

VIII.

Vnde Beatus? ἢ ὅθεν μακάριος; Hic quidem à lætitia, vt placet Aristoteli, vt sit μάλα χαίρων. Ille ab eo vnde & bene, quod significationem habet pulcri, recti, decori, prosperitatisque & felicitatis, quæ vel efficientia gaudii sunt, vel illorum gaudium comes est.

IX.

Est ne verum, Definitio, an Diffinitio in sermone Latino, naturæ & proprietatis aliquid explicatio? Græcis est ὀρισμός & διορισμός. An ὀρισμός definitionis nomine rectè indicatur, determinante tunc oratione notionem rei propositæ? διορισμός verò definitionis, vt significetur distinctio, separante oratione rei notionem à generalibus & differentiis quibusdam ad peculiarem & suam quandam notionem adstringente.

X.

Cepiones an à cepis? an à verbo cæpio, vt Clegio à legendo.

XI.

XI.

Doctrina quin à verbo doceo sit, vt latrina à lateo, tonstrina à tondeo, non est dubium. Sed doceo quid? An non est verbum Græcum δοκέω, quòd qui tradere aliquid vult aliis, habere opinionem scientiæ soleat: Sed est in hoc verbo significatio processus ad dandum: quum, qui docet, id dare alteri videatur cupidè, quod est optimum atq; rectissimum. Varro 27.

XII.

Quid Aristotelem ἐντελεχίας nomine, quò Referri etiã de anima hoc ille vtitur, significare voluit potest hoc se existimandum est, & quæ est nominis origo? An nihil refert scribendo in illo vel τ. vel δ. exaretur? Id quod in Dialogo Lucianico indicatur, vbi dicitur iocosè, literæ δ. eripuisse literam τ. ἐντελέχειαν. Atque haud scio, an ἐντελέχεια primum sit nomen, & scripturâ deinde mutata δ. pro τ. positum, quum constet pronunciarî τ. post literam ν. eo fermè sono, qui est literæ δ. Atque credibile est, esse in nomine significationem plenæ cuiusdam & perfectæ efficacitatis atque conformationis, vt illa sit τέλειόν τι ἔχεια, quæ est continuata ac perennis motio, principium atque causâ interioris agitationis, quæ vita est. Et hac absolui vnâquamque naturam atque rem, & motionis istius perpetuitate conseruari Aristoteles docere voluit, quumque simplicem istam esse & quasi sinceram oportere censeret, originem ipsius ad ætheriam naturam retulit, quam in

Referrî etiã potest hoc probl. inter Physica.

semine esse, & non solùm animantes sed stirpes quoque animare, id est mouere interiore agitatione, & pro cuiusque conditione & modo omnia conformare quæ viuunt, ratiocinatus est.

XIII.

Feræ à ferendo, quòd toto corpore & impetu ferantur, vel quòd quòd lubet ferantur: vel potiùs quòd sine consideratione quolibet aut temerè huc illuc ruendo ferantur. Et semifer centaurus, quòd dimidia parte sui feratur. Seruius in 1. Æneid. In latus inq; feri. Item, pinguisq; ferinæ.

ADDITIO C. R.

AN potiùs Græcæ originis est fera, à θήρ: id quod auunculo meo M. Bergio placebat.

XIIII.

Formica an est quasi feremica? sicut foris feris, qua ferunt se exeundo & introeundo homines. An est Græca origine ab accusatiuo *μύρμικα*, mutatione literæ primæ: sicut *μεταθέσις*, quemadmodum videtur, forma *ἀπό τῆς μορφῆς*.

XV.

FVtile vnde dictum? vide suprâ in Ethicis problematibus.

XVI.

Est ne irrito ab ira, an potiùs irrito, sicut corripio, irrepo?

XVII.

XVII.

QVem vocarunt Græci κήρυκα, & vnde hoc nomen factum, & quid fuit τὸ καλέμενον κηρύκιον; κῆρυξ quidem proprium perhibetur nomen vnus ex Mercuriali progenie: quum forma nominis sit ἡ ἀγαγωγῆς ῥηματικῆς. Sicut enim ἀνάξ, ἐκ τῆ ἀνάξαι, & κατὰπλήξ, θάρηξ, ἐκ τῆ θωρήξαι, & alia huiusmodi similiter: sic ὑπὸ τοῦ κηρύξαι est κῆρυξ. Et in vnoquoq; sua litera fluctando seruat. Nam quod ἐπιενετέθη ἐν τῇ ἀνακτος ἡ α, discernendi huius causa ab altero nomine ἀνακος factum. Quæ autem verbi origo putanda? An ὑπὸ τοῦ κῆρος ductum esse verisimile: vt intelligeretur hoc genus ea quæ iussi essent, ex animo & verè pronuciare, neque quicquam affingere debuisse. An est κηρύσσειν οἶον γηρύσσειν τὸ γάρυειν, mutata tenui in mediâ, quo significatur claræ vocis pronuciatio. Et si autem præconis vocabulum Græcum illud interpretari quodammodo videtur, fuisse tamen κήρυκες honestioris conditionis apparet ex eo, quod & heroës veteres affeclas hos & socios, & Eumolpidæ collegas habuerint. Erant autē hi sacrosancti. κηρύκιον verò gestamen fuit τῆ κηρύκων, bacillo recto implicatus anguibus duobus ita contra se, vt de volumine ora conuersa cernerentur. An verò hac sententia, contentiones atque certamina, quæ anguibus aduersis significarentur, oratione iuris & æqui, cuius iudicium esset bacillum rectum, dirimi oportere? An sunt angues considerationis & prudentiæ imago.

Et magis controuersias ratione & verbis, quàm armis & præliis sedari rectum esse ostēditur.

ADDITIO CVNRADI RITTERSHVSSII.

VT autem legati Græcorum ferebant ea quæ vocantur cerycia: Ita legati populi Romani ferre solebant sagmina, id est herbas quasdam, ne quis eos violaret. Testis est Marcianus I C. in l. 8. D. diuis. rer.

XVIII.

KΕράσαι vnde? An idem est quod κῤῥᾶσαι, vnde κῤῥᾶσις, permistio atque confusio, & κῤῥᾶμα, mistum atque confusum, & ἀκρατον, merū. An quia de potu vini Græci ferè sunt verbo hoc vsi, & pocula veteres habuere facta ex cornibus, ab eo quòd κέρας est κερᾶσαι deduxerunt.

Δ ^{ι θ.} Α' τρεῖς ἢ πῶδες τὸ λίαν τρεῖν;

XX.

MEtelli an à metendo?

XXI.

Referri poterit hoc problema etiã ad Classsem Ethicam.

VNde μῶμος, Quid nomen significet, & de isto vitio κατ' εἰδωλοποιαν efficta esse personam à Græcis mirifici cuiusdam numinis reprehendentis & culpantis obtrectando atq; criminando omnia, non est obscurum. Nota etiam fabula iudicii Momi de operibus Neptuni, Mineruæ, & Vulcani improbatis. De eo placet addere quæ habet Artemidorus lib. 4. ὁνειρουριτ. in proœmio: ἡ δὲ τις ἄρα ἐν ἀνθρώποις, μῶμος ἀπελιθλαμένος θεῶν κ' δαυμόνων ἐκ ἀγαθός, ὧ

θός, ἢ γῆ κτλ τὸ καρτερόν ἐνίσταται. ὅπως ἀμύμον ὅτι
 παλείουσι ὄπλοις πρὸς τὰ κρείττωα ἢ ἔργων ἀγωνί-
 ζει. An consideranti patet, esse nomen factum
 à verbo μῶσαι: cuius significatio est inquirere
 & scrutari. Et apud Theognidem, Eruditos
 non debere esse inuidos; ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσαι, id
 est exquirere & indagare, τὰ δὲ δεκνύσαι, id est
 proferre & exhibere. Et indidem nomen Mu-
 sarum Platonius Cratylus deriuat. Vt autem
 ista sit vtriusque nominis origo, discernenda
 sanè est exquisitio & in vtraque re studium.
 Nam Musarum, id est optimarum disciplina-
 rum & artium atque humanitatis (hæ enim
 sunt Musæ) diligentia est liberalis, pertinens
 ad sapientiam atque virtutem: ~~Momi~~ attentio
 vestigat, quid carpere & calumniari, & cui
 obrectare maledicereque possit, neque consi-
 derat ad approbandum bona, sed rimatur ad
 infamandum mala: Inq; eo occupatur, vt recta
 inuidendo deprauet peruersitate narrationis,
 vt ei vetus versus imprecandus esse videatur:
 ὄλοιο, θνητῶ ἐκλέγων τὰς συμφοράς. Hoc genus &
 ista Momi soboles est & fuit semper in terris
 copiosa, intenta in id solùm vt reperiat, quid
 in aliis exagitare insectentur, atque adeò quid
 vel nequaquã vitiosum maculæ aliquid asper-
 gendo deforme videri faciant, vel in deterio-
 rem partem interpretando labefactare conen-
 tur. Culpari autem carpique etiam rectissima
 possunt: vt quidam fecit. Hi dicto Zenonis
 Cittici sunt refutandi. Is enim, quum nescio
 quis diceret, in Antisthene permulta sibi displi-
 cere:

cere: commemorato Sophoclis quodam dicto, interrogauit illum: numquid bona etiam in illo esse arbitraretur? Et respondente eo, id se ignorare: Non igitur, inquit, pudet te, si quid dixit Antisthenes malè, te illud excerpere atque memorare: si quid bene verò, id vt deprehendas ne experiri quidem. Est autem cuius in promptu censio & animaduersio aliorum; sed exprimere, & imitari illa non itè, secundum prouerbiū: *μωμᾶσαι ῥᾶον ἢ μιμῆσαι, & μωμῆσαι τὰς θάλασσον ἢ μιμῆσαι*.

XXII.

NYmus vnde? An à Numa, qui primus æs signarit. An potius à Græco nomismate?

κγ.

Πόθεν ναῦς; ἢ τὸ πρῶτον ἔστι νηῦς, ἀπὸ τοῦ εἶν, ἧ εἰς ἡ τρεπομένε. ἢ ἀπὸ τοῦ νῆειν τοῦ σωρεύειν. ὡς δὲ πολλῶν ἄργοναυτ. α. νηέον αὐτῶν βωμόν. ὅτι ἐν τῇ νηὶ σωρεύει ὁ φόρτος.

XXIII.

Quid est quod vocarunt veteres orichalcū? An hoc omnino à nobis ignoratur, fuitq; istud metallum quoddam certi atq; sui generis. Quod autem apud nos messingi nomine indicatur, id esse cōstat æs percoctum, & quadam ratione addito puluere Calmani vt nitidius itā fragilius effectum. Nomen autem nostrate ductum videtur à gentili Mossynico. Aristoteles θαυμασ. ἀποσμάτων. Non enim μίση hoc est.

XXV.

XXV.

Πυραμὶς vnde? An ἀπὸ τῆς πυρός; An repugnat tempus syllabæ primæ, & est veriùs esse ἀπὸ τῆς πυρῶν, ὅθεν πύραμος τῆς πυρῶν σωρός.

XXVI.

Quid nominis Phalanx est, & quæ huius significatio? Primum lignum rotundum & petica hoc nomine indicatur: vt in Apollonii Argonautic. II. *πίε ἐν κοτίνοιο φάλαγξ*. Prælium inuenêre Afri contra Ægyptios, pugnantibus quos phalanges vocant. Plin. lib. 7. c. 56. Et aranæ sunt *φάλαγες*: vnde *φαλάγισα*. Et inter articulos spatiosa digitorum *φάλαγες* dicuntur. Et alia significat. Sed præcipua significatio siue propria seu translata certa ratione instructam aciem indicat confertam atq; densam: generaliter quidem apud Homerum, quibus sunt *πυκνὰ* & *κρατερά* *φάλαγες*; peculiaris autem Macedonicæ militiæ: cuius descriptio cōseruata extat in fragmento libri xvii. Polybij. Existimatur autem Homericis versibus indicatam illam fuisse, qui sunt *ελ. v. hi*:

ἀπὸς ἄρ' ἀσπίδ' ἔρειδε, κόρυς κόρυω, ἀνέρα δ' ἀνὴρ.
 Quæ ibi in Eustathianis leguntur, ea minus rem disertè demonstrant, quàm Polybiana. Horum autem sententiam quasi *διεγραφή* breuiter exponemus. Sit *πλίθιον* (quod spatium

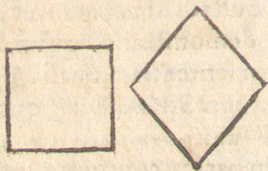
β. est \square *πλευρον ἐπίμηκες α.β.* & diuidatur

α. in partes continuas quotcumque.

α Hæc autem erit frons in acie *κ* *τὸ μῆκος. β.* verò diuidatur in partes 16. per interualla

Referri potest ad Mathematicas.

internalla duùm cubitùm, seu pedum 3. idq; τὸ βάθος intelligatur. Iam ponatur illa diuisionis puncta milites esse in acie hoc modo instructa gestantes hastas, seu lanceas, (quas Macedones Sarissas vocarunt: vnde apud Liuium lib. 36. sarissophori) singuli λόγας cubitum 14. ita ambabus manibus comprehensas, vt ante virum emineant proiectis his cubita 10. In isto igitur ad hunc modum denso agmine ante primos, qui sunt πρώταται, exstabant hastæ promptæ longitudine 10. cubit. Constituto autem interuallo inter primum & subeūtem ponè proximum (qui ὀπισθάτης dicitur,) cubitum 2. secūdi ordinis (Græcis ζυγὸν est & inde ζυγῆ), qui sunt δεύτεροι) militum hastæ ante primos eminebant cubit. 8. tertii 6. quarti 4. quinti 2. deducto nimirum retro à priore quaque longitudine cubitis 2. Atq; hoc modo posteriores, quorum hastæ ad primos tantùm pertinerent neque eminerent, non proiecêre in acie hastas seu phalangica, sed sustulerunt porrigentes supra antecedentes & his illos protegentes: vide Vegetium, & considera, an πλίνθιον seu πλάστιγγον illud fuerit ὀρθογώνιον an ῥομβοειδές.

κζ.

Πόθεν ὁ σμάραγδος; ἢ δὴ ἵλον ὅτι τὸ σ. ἐπίθετον ἔχει
 τῷ ὄμα, ὡς σμύρανα, καὶ τῷ αὐτῷ ἕτεραί τινα. Athen. l. 3. 11.
 καὶ ὁ μάραγδος ὡσαύτῃ τὸ μαρμαίρειν εἶρη, τὰ δεικνύει
 ὑπάρχειν. ὅθεν καὶ ἐτυμολογήσειε τις ἴσως καὶ τὸν μαρ-
 γαεῖτιν λεγομένῳ καὶ μαργαεῖτιν. εἰ δὲ δοκεῖ τῷ
 ἀπειργώτερον κεκομψεύσασθαι, ἐκ αὐτοῦ οἶμαι ἀπώτερον
 δόξειεν ἄλλων τινῶν πλείστων ὄσων, ἀπερ καὶ τὸ ὄπιον
 ἐπλασεν ἕκαστος παράγων ὅθεν αὐτὸν ἤλθεν ὅτι τὸν νοῦν,
 οἷον ὅτι ὁ σκυὸς ἐστὶν ἀπὸ τῆς σεύεσθαι καὶ λυεῖν. ὀρμη-
 τικὸν γάρ. καὶ λοιμὸς, καὶ μετέθεσιν γραμμάτων, ὀλι-
 μος· καὶ λοιγὸς ὅτι ὀλιγοῖ.

Athen. 16. 1.

XXVII.

VNde Smaragdus dicitur? An palàm est, li-
 teram σ appositam esse nomini, sicut fit in
 verbo σμύρανα, & in cæteris similibus. Μάρα-
 γδος autem dicitur à μαρμαίρειν, quod est splē-
 dere, quod fit pellucida hæc gemma. Vnde for-
 tasse quis etiam margaritæ nomen deducere
 queat. Quod si cui hoc curiosiùs excogitatum
 effictumq; videbitur, nihilo absurdus opinor
 existimaverit aliquis, idē hîc contigisse, quod
 in aliis plurimis vocabulis, quæ quisque pro re
 nata finxit, deducta ab eo, quod fortè in men-
 tem vel in solum (quod dicitur) venerat. Ver-
 bi gratia, nomen σκυὸς (quod cucumerem si-
 gnicat) à verbo σεύεσθαι quod est agitare, &
 λυεῖν, quod est prægnantem esse. Est enim im-
 petuosum quoddam. Sic λοιμὸς per transposi-
 tionem literarum, quasi ὀλιμος, ab ὀλλυσθαι,
 quod est perire; & λοιγὸς, quod ὀλιγοῖ, i. ad pau-
 citatem

citatem redigat.

XXVIII.

SObolés ne an suboles vera scriptura, an etiam vtraque? Non esse quidem dubium potest, quin sit indoles & adolesco in sermone Latino ab eo verbo in quo odoris significatio ducuntur, translatione hac indicante euidentię cuiusdã sensum tam initij quàm incrementi. Atque cur non indidem soboles quoq; facta esse videatur? Quasi subolescens propago generis, vt suboles rectè perhibeatur. Sed quum permutarint Latini pronunciando has vocales v. & o. vt, Huc ades, ô Lenęe: Et *Hoc tunc ignipotens celo descendit ab alto.* nihil retulerit siue soboles seu suboles scribatur.

XXIX.

De eodem iterum.

VNde soboles? An est suboles, mutata vocali v. in o. vt:

Hoc tunc omnipotens celo descendit ab alto.

Et significatur succrescens nascendo proles, quę scilicet subolescit: vt qui augetur crescunt, adolescentes sunt. Et indolem incrementum interpretantur: quum id nomen hoc indicare videatur, quod in cuiusque ingenio sese ostendit, inde quasi olescendo, id est sese ostendendo.

XXX.

SVggillo quid? Constat suggillata esse ea, quę à Gręcis *ὀπίπια* vocantur. Est ne igitur verbum factum ab eo, quod Gręci *κνλδν* vocant, quę est pars ima inferioris genę oculorum:

rum: vnde verbum est κυλοιδιάν: Et Theocrito sunt κυλοιδιώντες. An suspicari liceat, esse ab antiquo verbo cello, quod percutiendi habet significationem, mutatione vsitata vocalis e. in i. &c. literæ in g. & ita deinde b. quoque in g. vt in suggero, suggrunda: vt sit suggillo quasi succillo.

XXXI.

Πόθεν Scipio? an est σκίμπων; an quasi suscipio?

XXXII.

VNde forex? An est ὕραξ furix & forix? ὕραξ autem Ætolica lingua mus esse perhibetur.

XXXIII.

VVæ ne passæ, à patientia, vt ait Plin. lib. 14. c. 1. An potius passæ sunt Ἐηλοπεδευθεΐσαι, expassæ ad solem, sicut capillus passus?

XXXIIII.

Ωραῖοι καρποὶ quid & vnde sunt? Non est dubium, quin sint fructus isti quos arbores in primis ferunt ineunte autumno: vnde tempus illud ὀπωρινόν dictum. Et Cicero in 2. offic. fructus tempestiuos eos interpretando videtur appellasse, qui Græcis essent ὀραῖοι.

XXXV.

QVomodo fit vt Græca in ωρ à Latinis breui vltima vsurpentur: vt, Hector vbi est: in ων non vsurpentur, vt, Corydon ardebat? An quia priora nomina Latina prorsus fiunt, quum sit or finis Latinorum nominum, & o,
f breuis

breue tam in neutris, (vt, ipse suum cor edēs)
quàm masculinis, vt Pastor ab Amphryso: On
verò finem Latina nomina nō habent. Et ideo
quum Græca in ω Latina fiunt, y abiicitur, vt
in Platone: Sicut σ in Sofia.

XXXVI.

CVrules magistratus an à curibus, an à cur-
ru, an à curia? A curia non sunt: essent e-
nim curiales. neque à curru, nam vno r. scri-
buntur. Ergo à curibus.

XXXVII.

ιδμ. τ. **Q**Vid fuit τὸ τρίτον Διὶ σωτήρι; Quia τρεῖς
κρατῆρας ἴσων ποτε. α. διὶ ἐλυμπίω. β. γῆ καὶ
ἥρωσι. γ. διὶ σωτήρι.

XXXVIII.

AN tropi & schematis discrimen est hoc
quod quidam tradiderunt, vt sit tropus
in laude, quod barbarismus in vitio? An dicitur
hoc minus disertè, quum tropus vnus ver-
bi atque solius numquam fiat, quamuis vel in
vno, vel ad vnum quodammodo confluente
significatione cernatur.

XXXIX.

CVr nemo veterum tradidit, & ideo nega-
ri rectè viderur, in Iambico versu locum
esse cretico, qui est ἀμφίμακρος, quum in pluri-
mis apud Comicos hunc pedem reperiri con-
stet: vt,

*Qua cum amatore suo quum cœnant, ligu-
riunt: &*

*Ex meo propinquo rure hoc capio commodi. &
Student*

ratione. Hi enim percepta atq; veritate scientiæ confirmata ac certa pronunciantes asserendo, *θεωρήματα* appellarunt, vt in omnibus figuris triquetris esse angulos tres duobusre& is æquales. Ego sanè vtum sit verius quærens, καὶ φημι, καὶ πόφημι, κ' ἐν ἔχω τί φῶ. Siue hoc tamen siue illud retineatur, nihil incommodi accidere intelligendo existimo.

POETICA ET MYTHOLOGICA.

I.

QVARE Poëtæ narratores μεταμορφώσεων ex feminis arbores, ex pueris flores faciunt? vt *πίτυς*, pinum, *δάφνη* laurum: & *ὑάκινθον* hyacinthum, crocum, Narcissum. An quia arborum nomina feminina ferè sunt, & florum masculina. An verum istud non est, quum & Cupressus fuisse puer ab illis perhibeatur; & Menta, Ambrosia, puellæ, &c.

II.

QVæ est Endymionis & Epimenidæ dormientium fabula, & quid hac indicari putandum? An totam vitam hominis quasi per somnum transigi?

III.

CVT γηθῶν Cadmei & alij? Vide Ammia. Marcellin. lib. xix.

IIII.

Quid sibi volunt vincula Homerica Vulcāni, quæ rumpi dissolūique non possent, nemini illa quidem manifesta?

ἢ ὅτ' ἀράχνια λεπτὰ τὰ τ' ἔκεί τις ἐδὲ ἴδοιτο
ἐδὲ θεῶν μακάρων. ὡς εἰ γ' ὁ δολόεντα τέτυκτο.

Ita Mars & Venus

*Arte viri vinculisq; noua ratione paratis
In mediis ambo deprensi amplexibus hærent.*

quemadmodum ait Ouidius. An turpis amoris indicata est violenta implicatio illa quidē, sed occulta atque tecta, vt istæ plagæ non appareant.

V.

Quare Homerus scripsit in maxima formidine trepidis Græcis animum ad pedes delapsū? An quia timidos tantūm de fuga non de pugna cogitare solere ostēdere voluit.

*His enim, vt illi apud Virgilium, Maiores
Ventosa in lingua est, pedibusq; fugacibus:*

quum fortibus sit

In manibus Mars ipse viris:

secundūm eundem Poëtam. An verò vulgi sermone vsus est, quo dicitur animum excidisse in formidine & metu. Nihil autem est in corpore infra pedes. Itaq; maximum terrorem, quo Græci fuerint ad Hectoris conspectum correpti significat.

VI.

IXionis fabulam alij aliter sunt interpretati. Nuper autem incidi in cuiusdam nostri temporis enarrationem, vt mihi visa est, valde bel-

f 3 lam

Referri hoc poterat etiā inter Ethic. vide & dec. 3. proble. 4. sup.

lam atque elegantem, quam non indignam duximus expositione nostra. Ixion, inquit ille, est imago Tyrannicæ potentix & dominationis iniustæ. Iunoni autem scimus tribui regnorum præsidium, & reginam appellari, quæ nimirum erit gubernatio legitima. Cum huius igitur ille imagine consuescit: quod species quædam sit regni Tyrannis, re vera regnum minimè. Itaque de nebulosa & aliena effigie procreantur monstra Centaurorum, quorum in tali dominatione feritas est euidens.

VII.

Quid voluisse Poëtæ videntur indicare fabula saxorum in homines mutatorū? An sicut Orpheum & Amphionem carminibus suis feras & saxa mouisse perhibuerunt, significantes, ex agrestibus & ferocibus factos esse mansuetos atq; mites: sic ex duris quibusdam primæ ætatis & inertibus hominibus extitisse molliores atque peritiores. Itaq; lapidem vocat Comicus non attendentem & stupidum. Quid stas lapis? quin vel quasi in illis tantis malis non magis compotes mentis.

H.

Πὼς εἶρη, πολλὰ ψεύδοντο αἰδοί; ἢ φόρος
ἔσται τῆ ποιητικῆς νομισέως ἀρχὸν γὰρ το ψεύ-
 δος. ἢ τοῦτο λέγει, ὅτι οἱ τῶν ποιητῶν λόγοι τε καὶ
 μῦθοι τὸ ἀληθὲς ἀποκρύπτοντες τοῖς ἀμαθεσέροις δό-
 ξαν παρέχουσιν ὅτι ψεύδονται, αὐτῶν ἐκείνων ἀπατώ-
 μένων δι' οἰκείας ἀγνοίας. ὅθεν καὶ λέγεται καλὸν τε
 ψεύδος, ἔτω δηλαδὴ γηρομένων ὡς δεῖ. Ἐ τοιῦτο τὸ
 ποιητῶ φανόμην μὲ ψεύδος ὃν τε ὡρακάλυμμα
 τῆ ἀληθείας

τῆς ἀληθείας οἰητέον εἶ). πῶς ᾗ ἀπάτῃ ἢ τινες ἀπατῶνται ἕως ἔχειν, ὡσεὶ τὸν ἀπατήσαντα δικαιοτερον εἶ) ἢ μὴ ἀπατήσαντος, καὶ τὸ ἀπατηθέντα σοφώτερον ἢ μὴ ἀπατηθέντος, καθάπερ εἶπεν περὶ τῆς τραγωδίας τὸ Γοργίαν ὁ πλούταρχος διηγῆσατο.

VIII.

Quomodo dictū est: Mentiri multa Poëtas? Est'ne hæc reprehensio & vituperatio poeticae facultatis existimanda? Turpe enim est mendacium. An hoc dicitur: Poëtarū sermones & fabulas, quibus veritas occultatur & inuoluitur, rudioribus speciem quamdam præbere, quasi mentirentur: quum ipsimet propria ignorantia decipiantur. Vnde etiam dicitur quoddā honestum esse mendaciū, ita scilicet vt oportet factum. Ac tale existimandum est esse etiam Poëtarum illud quod videtur, mendacium, quod reuera inuolucrū quoddam est veritatis: Deceptionem verò, in quam aliqui inducuntur, ita esse comparatam, vt decipiens iustior sit eo qui non decipit: & is qui captus est, sit sapientior eo qui non est captus: quemadmodum de Tragœdia dixisse Gorgiam Plutarchus retulit.

θ.

Ἰὰ τί πῶς θάλασσαν μητέρα κύπριδος, καὶ αὐτῶν ποντοφυῆ ἐκάλειαν ὄρφευς καὶ οἱ ποιηταὶ πάντες ἐκ θαλάσσης ἀναδυομένῳ προήγαγον; ἢ ὅτι ἢ κύπρις εἰς γῆν ἐσιν ἀλληγορεῖται, ἢ ὡς ἐδεμίαι ἐδαμῆς ἀνευ ὑγρότητος πρόσδος. ἢ ὅτι ὁ αὐτὸς ὄρφευς νύκτα πάντων γένεσιν καὶ κύπριν καλεῖσθαι κελεύει; πῶς ᾗ νύκτα καὶ τὰ ἄστρα φαίνεσθαι καὶ τὴν ἡμέραν οἰοῦναι

ραν οἶνεϊ γῆραι δ' ἦλον· καὶ αὐτὴ τὸ Ὠκεανὸν ἠγοῦσθαι
 οὐκ ἔστι παλαιὰ καὶ κύνκλον πέρασ' ἔχει τὸ ἀρχαῖα τε καὶ
 λήγειν· οὐδὲν καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτῆ ὀρφείως ὠκεανὸς τέρμα
 φίλον γαίης, ἀρχὴ πόλεως, ἢ ἢ νύξ ἡμίτελης εἰρηότα
 δοκεῖ, τοῦ οὐρανίου διχοτομοῦτος το φάος τὸ ἡμέ-
 ρας, καὶ τὸ τὸ νυκτὸς σκότος.

IX.

CUr mare matrem esse Veneris dixerunt,
 ipsamq; Venerem *ποντογῆνη*, id est pontige
 nā appellarūt Orpheus aliq; omnes Poēta, &
 ἐν mari illam emergentem introduxerunt? An
 quia Venerem allegorix exponunt de genera-
 tione, cuius nulla profus est progressio sine
 humore. An quia idem Orpheus noctem o-
 mnium rerum genitricem etiam Venerem vo-
 care præcipit? Noctem verò & astra proferre
 atq; ostēdere, & diē quasi generare, manifestū
 est: & hæc Oceanum seu horizontē, (qui est cir-
 culus superius hemisphærium vndequa; fi-
 niens ac determinans) terminū habet & exo-
 riendi & desinendi. Vnde etiam ab eodē Or-
 pheo Oceanus amicus terræ terminus: princi-
 pium poli, & nox dimidia dictus esse videtur;
 quum horizon seu finitor in duas partes diui-
 dat lucem diē & noctis tenebras.

X.

CUr consecrarunt simulacrum Mineræ ef-
 figie sedentis? Probat hoc autem Strabo
 primū Homeri testimonio, apud quem iu-
 betur pepulum reponi supra genua Mineræ.
 Hoc enim significatur eo loci vsu præpositio-
 nis eius

nis eiusdem quæ est in verbo alibi indicante filii supra genua sessionem, eodémque argumento demonstrari putat, Eam urbem cuius sua ætate esset nomen Ilium, non esse ne loco quidem eo sitam, quo prisca illa fuerit; Et simullacrum Mineruæ in ea stantis effigie conspicii contra descriptionem Homeri, quum & Phœcææ & Massyliæ & Romæ & in insula Chiio sedentis cerneretur. Illud autem cælitus delapsum Palladium fuisse indutum virilis habitus pellibus corollis impositis, cum colu & galea & hasta. Hoc igitur qua consideratione ita effectum credendum? Responsionē à D. Camerario ommissam adiecit Cunradus Rittershuffius. An quia Sapientia (cuius præses Minerva) non contingit nisi animo constanti, sedato & benè composito? Est autem magis quietus animus, quum etiam corpus quietum est & sedet. Hinc & Philosophus inquit: Sedendo & quiescendo anima fit sapiens. Eodémq; & Plautus allusit, sed per iocum more suo: quum seruum quemdã ita loquentem facit: Sedens pluss nimio sapio quàm stans. Apud Aristotelem quoque in Rhetoricis notatur cuiusdam stolliditas & rusticitas, *ὅτι ἀμα βαδίζων ἔλεγε*. Et in Pythagoræ symbolis hoc etiam fuit *καθί-
δαι, προσκυνήσαντας*: Adoraturi sedeant. de quo videte Erasmi. Centur. i. Iudex quoque sententiam suam non stans sed sedens pronunciare debet. Vnde toties apud bonos auctores sedere Iudex dicitur. Vt Cic. pro Rabirio Postumo, Modò vos iidem in Aul. Gabinium iudi-

ces sedistis. Propert. lib. 3. Eleg. 8.

Non tamē immeritò Minos sedet arbiter Orci.

Et idem lib. 4. Eleg. vlt.

Aut si quis posita Iudex sedet Neacus Vrna.

Apuleius Apolog. 1. Quòd si modò iudices de causa ista sederent C. Fabricius, Cn. Scipio &c. Querulus antiqua Comœdia: Ego iam nunc vbinam Prætor sedeat, inuestigabo ce- leriter: atque omnia isthæc exequar iure & legibus. Achilles Bocchius Symbolo 53.

Quin Pellens iuuenis quum fortè sederet,

Iudex, & aëtori alteram

Interea digito prudens occluderet aurem,

Interrogatus à suis,

Curnam sic faceret? Satis aëtori est, ait, vna.

Seruo alteram integram reo.

1 a.

TΙς ἢ ἵππα ἢ ὄρφαικῆ, ἢ συλλαμβάνεσθαι ἐλέχθη
τίκτοντι τῷ διὶ τὸ Διόνυσον, ἔκ τῃ τροφῶς τεχθέν-
τος ἐγένετο; ὃ γὰρ πρόκλος ἀκροτελεύτιον ἐξέθηκε ἴδωτο,
γλυκερὸν ἢ τέκος Διὸς ἐξέκαλεῖτο.

Procl. in
Timæ. 124.

καὶ ὕμνος ἵππαν κηλήσκει βαίκεν τροφὸν εὐάδα κού-
ρην. ἢ κατ' αὐτὸν τὸν πρόκλον ἢ ἵππα τοῦ παντὸς
ἔσθαι ψυχὴ ἔτω κέκληθ' ἄχα μὲν ὅτι καὶ ἐν ἀκμαστέ-
τας κινήσειν ἐνοήσεις αὐτῆς ἐσίονται, ἄχα ἢ καὶ
ἐξέ πλεῖ ὄξυτάτην τῆ παντὸς φορὰν, ἢς ὅσιν αὐτῇ ἀγ-
τία, λίννον ὅπῃ τ' κεφαλῆς θεμένη, ἔδράκοντι αὐτῆ
περισέφαθαι τὸ κρεδιαῖον, ἵπποδέχεται Διόνυσον. ὃν ἀλ-
ληγορεῖ κοσμικὸν ἢ ἐγκόσμιον νοῦν, διὸν μὲν ὄντα, διὸ ἢ
τῆ ἐν διὶ μοίαντος προελθόντα. ἢ εἰσὶν αὐτὰ τ' ψευ-
δοθεολογίας ἔ ἀφιλοσόφου θεωρίας φλυαρήσεις, μάλ-
λον ἢ,

λον ἤ, ὡς περ τις τῆς πάλας ποιητῆς ἐποίησε,
 τῷ δ' ἐς ὀνείρων νερτέρων φαντάσματά,
 καὶ ὁ μῦθος, καθάπερ καὶ πρότερόν περ ἐπεσημηνάμεθα,
 βέλεθ' ἀναγνώσασθαι τὸ τῆς ὑποπεπωκότων ἔκφορον
 ἑὸν ὀρμητικὸν καὶ οἰονεὶ κροαντικὸν, γηρομένε τῷ οἴνε
 τοῖς μεθυσκομένοις.

XI.

Quænam est Hippa illa Orphaica, quæ dicta fuit opem ferre Ioui Bacchum parienti, cuius etiam nati nutrix extitit? Proclus enim in Timæum Platonis exposuit hunc finem versus:

Dulcis soboles Iouis illa vocata est.

Et hymnus Hippam inuocat Bacchi nutricem, Euiœ Bacche frementem puellam. An secundum ipsum Proclum Hippa est huius vniuersi anima, sic dicta fortasse, quod ipsius cogitationes essentiam suam habeant in motibus maxime vegetis: fortasse etiam propter celerrimam huius vniuersi circumuolutionem, cuius ipsa est causa, vannum capiti impositum habens, & dracone cingens eius caput, excipit Bacchum quem allegoricè exponit mundanam mentem, Iouialem quidem illum, & ab illa mente, quæ in Ioue manet progredientem. An sunt istæ nugationes falsæ Theologiæ & insipientis sapientiæ commenta, vel potius, vt quidam veterum Poëtarum fecit,

Sunt somniorum hæc inferum ludibria.

Et ffabula hæc, vt etiam antè alicubi indicauimus, vult nobis subiicere eorum, qui se largiùs inuitarunt, raptum quasi extra se, & impetum,

petum, ac pulsus pedum, quæ omnia à vino existunt in ebriis.

β.

Δ *Ἰὰ τί πάντες φύσιν ἔσμεν φιλόμυθοι, μάλιστα ἢ ἐν τῇ παιδικῇ & παρθευτικῇ ἡλικίᾳ; ἢ ὅτι φύσις ἡ ψυχὴ χαίρει τοῖς τε ἀκέρμασι καὶ μιμήμασι.*

XII.

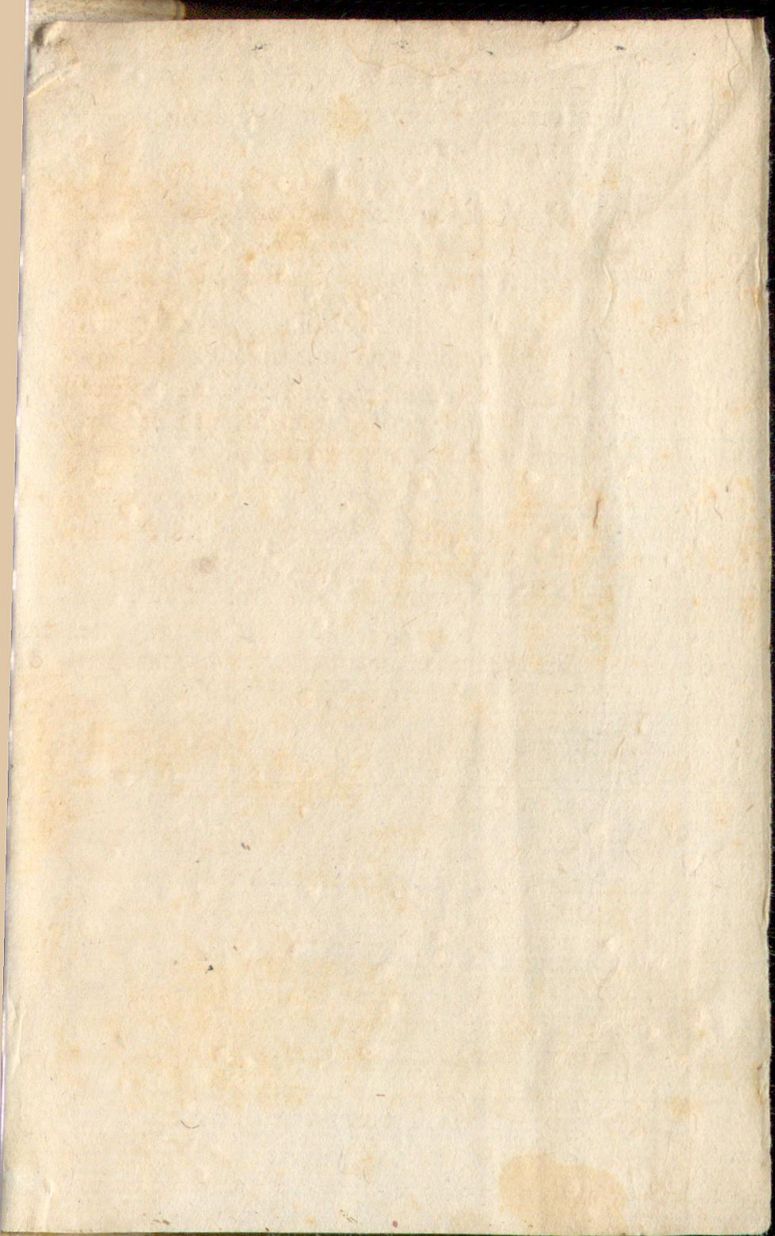
QVare omnes natura sumus studiosi fabularum, maximè verò in puerili & senili ætate: An quia per naturam anima gaudet auscultationibus & imitationibus.

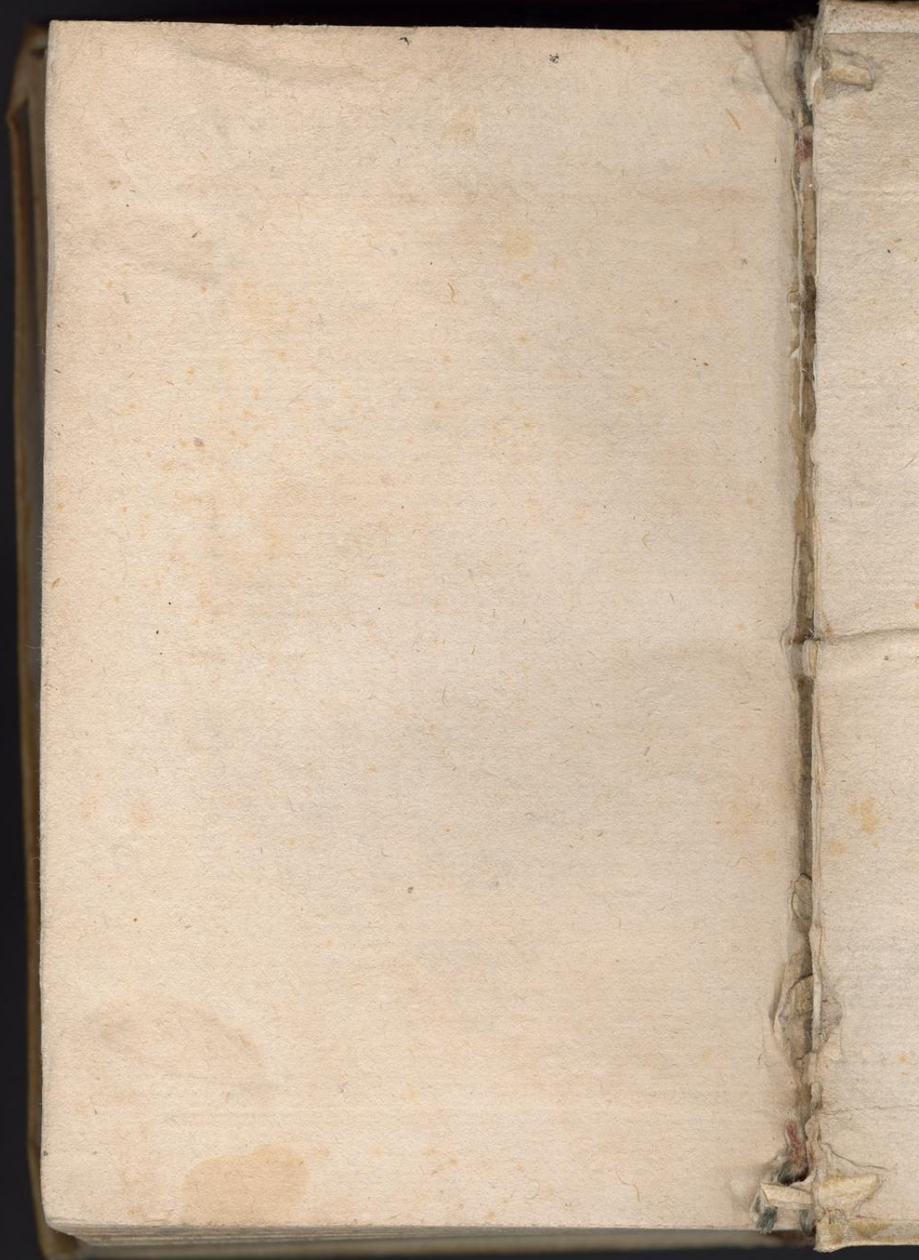
XIII.

QVare sumus omnes naturaliter studiosi fabularum? Id quod in pueris euidens est statim à primo ortu. Hi enim & carminibus mulcentur, & postquam sermonem intelligere cœperunt, mirificè expetunt narrationes & fabulas. An quia hominis animus per naturam avidus est cognitionis & scientiæ. Fabulæ autem sub imagine falsa verâ & salutarem doctrinam complectuntur.

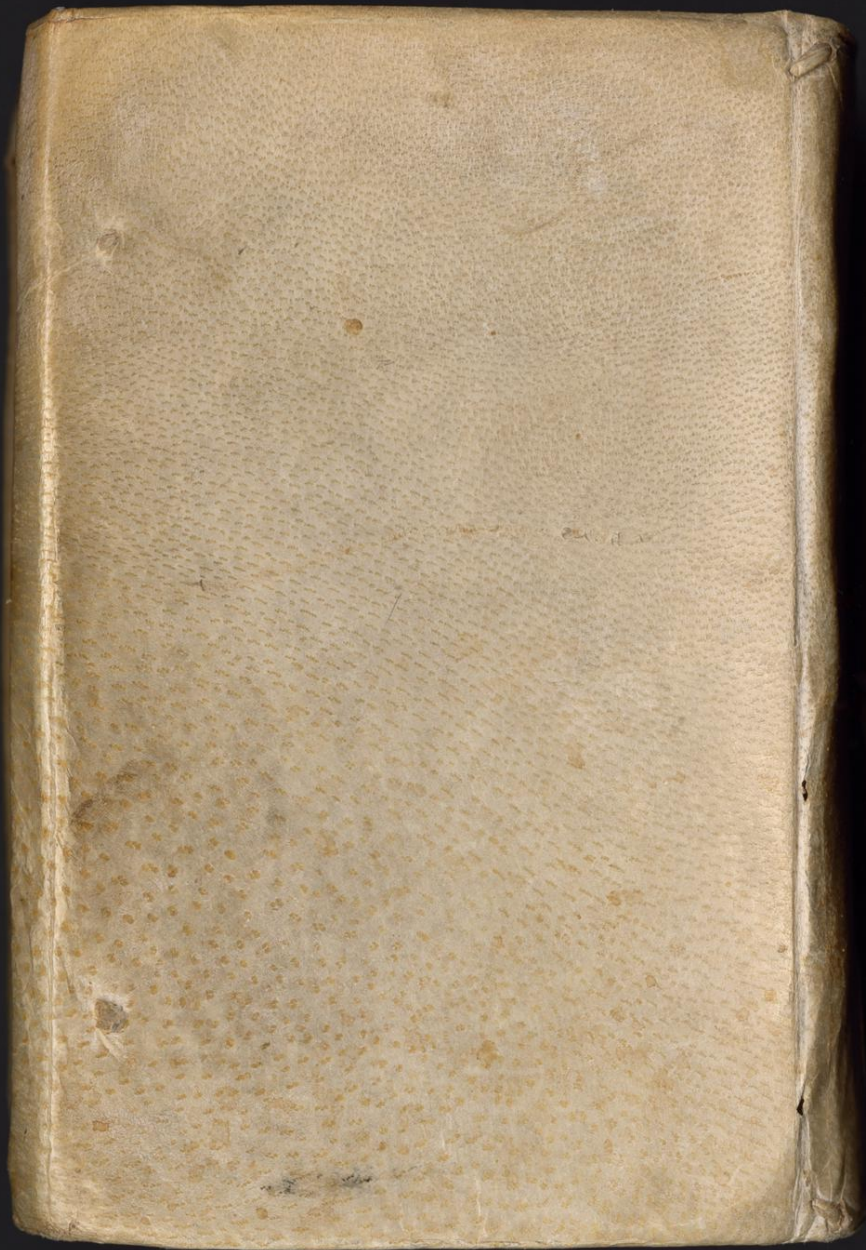
*

Cd 8 (1-3)

Lexicon
Ceronianum
Graeco-Lat.
Herr. Steph.

100

Cd

8